

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ROMANTİK İLİŞKİLERDE
SOSYAL İLGİ DÜZEYLERİ İLE ÇELİŞİK DUYGULU
CİNSİYETÇİLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Zarife UYSAL ÇELİK

Danışman

Prof. Dr. Melek KALKAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Temmuz, 2018

TELİF HAKKI

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren .....(.....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Zarife

Soyadı : UYSAL

Bölümü : Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgi Düzeyleri ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişki

İngilizce Adı : Relationship Between Social Interest Levels in the Romantic Relationship and Ambivalent Sexism Levels of University Student

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Zarife UYSAL ÇELİK

İmza: .....

KABUL VE ONAY

Zarife UYSAL ÇELİK tarafından hazırlanan “Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgi Düzeyleri ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişki” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi **Eğitim Bilimleri** Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans / Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Başkan: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Üye: (Unvanı Adı Soyadı)

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Bu tezin **Eğitim Bilimleri** Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans/ Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Tarihi: __/__/____

Prof. Dr. Ali ERASLAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

(İmza ve Mühür)

“Anneme ve Kadın Dayanışmasına”

TEŞEKKÜRLER

Yüksek lisans tezimin yazım süreci boyunca büyük emeği olan, bilgi ve birikimleri ile bana yol gösteren, titiz çalışmasıyla kendimi güvende hissettiren tanıdığım en kibar ve anlayışlı insan olan saygıdeğer hocam ve tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Melek KALKAN'a, verileri toplamamda büyük emeği olan Mersin üniversitesinin saygıdeğer hocalarından; Doç. Dr. İhsan KAMALAK'a, Doç.Dr. Devrim ALICI'ya, Araştırma Görevlisi Kandemir ATÇEKEN'e, değerli öğretmen arkadaşım Erkin ASAMAN'a ve Sümbül ERİŞİK'e, yüksek lisans öğrenimim boyunca sınav dönemlerinde, ödevlerde, seminerde ve tezde benimle dayanışma içinde olan sevgili arkadaşım Aykut AKTAŞ'a, Öğrenim hayatım boyunca beni destekleyen sevgili eşim Fatih ÇELİK'e, Tüm hayatım boyunca beni destekleyen, yol gösteren, hayatımı kolaylaştıran annem Sıddıka UYSAL'a ve Babam Mustafa UYSAL'a sonsuz teşekkürler ederim.

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ROMANTİK İLİŞKİLERDE
SOSYAL İLGI DÜZEYLERİ İLE ÇELİŞİK DUYGULU
CİNSİYETÇİLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Yüksek Lisans Tezi

Zarife UYSAL ÇELİK

**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Temmuz, 2018

ÖZ

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ile çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmak amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla üniversite öğrencilerinin romantik ilişkideki sosyal ilgi düzeyleri ve düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiye, romantik ilişkideki sosyal ilgi düzeyleri ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasındaki ilişkiye, romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeylerinin cinsiyete göre değişip değişmediğine bakılmıştır. Bu çalışma 2018 yılında Mersin üniversitesinde 243'ü kadın, 115' i erkek olmak üzere toplam 358 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Çalışmada öğrencilerin çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerini ölçmek amacı ile Glick ve Fiske (1996) tarafından geliştirilen ve Sakallı-Uğurlu (2000) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (ÇDCÖ) ile Katılımcıların romantik ilişkilerindeki sosyal ilgi düzeylerini belirlemek amacı ile Kalkan (2009) tarafından geliştirilen Romantik İlişkilerde Adliyan Sosyal İlgi Ölçeği ve araştırmacı tarafında hazırlanan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Veriler 20.00 SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin normallik incelemesi doğrultusunda Pearson Korelasyon analizi ve Manova testi analizi teknikleri kullanılmıştır. Verilerin istatistik değerlendirilmesinde 0,5 anlamlılık düzeyi göz önünde bulundurulmuştur. Yapılan analizler sonucunda romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi düzeyi ile düşmanca cinsiyetçilik arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyi ile korumacı cinsiyetçilik düzeyi

arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Düşmanca cinsiyetçilik ve sosyal ilgi puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterirken, korumacı cinsiyetçilik puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu araştırmada elde edilen bulgular literatür doğrultusunda yorumlanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Sosyal ilgi, çelişik duygulu cinsiyetçilik, düşmanca cinsiyetçilik, korumacı cinsiyetçilik.

Sayfa Sayısı : 68

Danışman : Prof. Dr. Melek KALKAN

İkinci Danışman :

**RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL INTEREST LEVELS IN
THE ROMANTIC RELATIONSHIP AND AMBIVALENT
SEXISM LEVELS OF UNIVERSITY STUDENT**

MS Thesis

Zarife UYSAL ÇELİK

ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

Temmuz, 2018

ABSTRACT

This study was conducted to investigate the relationship between social interest levels in romantic relationships and ambivalent sexism levels of university students. For this purpose, the relationship between university students' romantic social interest levels and hostile sexism levels has been examined. The relationship between the level of social interest in romantic relationships and the level of benevolent sexism has been examined. Social interests in romantic relationships, hostile sexism and benevolent sexism have been examined by sex. This study was carried out in 2018 in Mersin University on a total of 358 students, 243 female and 115 male. In order to measure ambivalent sexism levels of students in this study, Ambivalent Sexism Scale (ASS), which was developed by Glick and Fiske (1996) and adapted to Turkish by Sakalli and Ugurlu (2000), in order to determine social interest levels in romantic relationship, Adlerian Social Interest Scale-Romantic Relationship Form (ASIS-RR), which was developed by Kalkan (2009) and the Personal Information Form prepared by the researcher were used. The data were analyzed with the 20.00 SPSS package program. The Pearson Moments Multiplication Correlation and MANOVA test analysis techniques were used in order to examine the normality of the data. A statistical significance level of .05 was considered in the statistical evaluation of the data. As a result of the analyzes made, there was a significant negative correlation between the level of social interest in romantic relationships and the hostile sexism. There was no

significant relationship between social interest and benevolent sexism in romantic relationships. Hostile sexism and social interest scores were significantly different by sex. There was no significant difference between hostile sexism scores by sex. The findings of this study were interpreted in the light of the literature and suggestions were made.

Key Words : Social Interest, ambivalent sexism, hostile sexism, benevolent sexism.

Number of Pages : 68

Advisor : Prof. Dr. Melek KALKAN

Co-advisor :

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI	II
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	III
KABUL VE ONAY	IV
ÖZ.....	VII
ABSTRACT	IX
İÇİNDEKİLER.....	XI
TABLolar LİSTESİ.....	XIII
KISALTMALAR	XIV
BİRİNCİ BÖLÜM	1
I. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Alt Problemler	3
1.4. Denenceler.....	4
1.5. Araştırmanın Önemi	4
1.6. Varsayımlar	5
1.7. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	5
1.8. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM.....	7
II. KURAMSAL ÇERÇEVE	7
2.1. İlgili Literatür	7
2.2. Toplumsal Cinsiyetçilik	7
2.3. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik	9
2.4. Alfred Adler'in Bireysel Psikoloji Kuramı	11
2.5. Sosyal İlgisi	17
2.6. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik İle İlgili Araştırmalar	22
2.6.1. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	22
2.6.2. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	24
2.7. Sosyal İlgisi ile İlgili Yapılan Araştırmalar	30
2.7.1. Sosyal İlgisi ile Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	30
2.7.2. Sosyal İlgisi ile Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	37
III. YÖNTEM	37
3.1. Evren ve Örneklem.....	37
3.2. Veri Toplama Araçları	38
3.2.1. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği	38
3.2.2. Romantik İlişkilerde Adleryan Sosyal İlgil Ölçeği.....	38
3.2.3. Kişisel Bilgi Formu.....	39
3.3. Verilerin Analizi	39
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	40
IV. BULGULAR	40
4.1. Birinci Denenceye ilişkin Bulgular	40
4.2. İkinci Denenceye İlişkin Bulgular	40
4.3. Üçüncü Denenceye İlişkin Bulgular	40
BÖLÜM 5	42
V. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER	42
5.1. Sonuçlar	42
5.2. Tartışma ve Yorum	42
5.2.1. Birinci Denence ile İlgili Tartışma ve Yorum	42
5.2.2. İkinci Denence ile İlgili Tartışma ve Yorum	43
5.2.3. Üçüncü Denence ile İlgili Tartışma ve Yorum.....	44
5.3. Öneriler	45
KAYNAKÇA	47
EKLER	55

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Örneklem Grubunun Genel Dağılımı.....	37
Tablo 2: Betimleyici İstatistik Bulguları.....	41

KISALTMALAR

Ss: Standart Sapma

$\bar{x}$: Ortalama

N: Kişi Sayısı

BİRİNCİ BÖLÜM

I. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, problem ve alt problemler verilmiş, araştırmanın sınırlılıkları ve sayıltıları belirtilmiş, araştırma ile ilgili temel kavramlar ve araştırmanın önemi vurgulanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Toplumsal cinsiyet kavramı ilk olarak “biyoloji kaderdir” ifadesine itiraz olarak cinsiyet kavramından ayrı bir kavram olarak ele alınmıştır (Butler, 2012). Toplum, kadın ve erkeğe farklı davranır; onlara farklı özellikler, davranışlar, görevler yükler (Dökmen, 2014). Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğe yüklenen, toplumsal açıdan inşa edilmiş beklentileri içerir (Aslan, 2011). Kadın ve erkek biyolojisinin birbirinden çok farklı psikolojik, toplumsal ve davranışsal özellikleri insanlara dayattığına inanma, modern düşüncenin karakteristiğidir. Modern kapitalist toplumlar birçok toplumsal alanı cinsiyet farkları ile işaretlendirmiştir (Sancar, 2014).

Ataerkillik, simgesel kültürün ortaya çıktığı dönemde başlar. Eşitsizlik ve ayırım, evcilleştirme ve uygarlaşma ile son halini alır. Toplumsal cinsiyet dayatması modernitenin genel krizinin temelini oluşturur ve kurtuluş reçetesi özgün bir toplumsal cinsiyetsizlik bütünüdür (Zerzan, 2008). Kişiler artık, cinsiyetçiliğin kötü bir şey olduğunu bildiği halde cinsiyetçi tutum ve davranışlardan vazgeçemedikleri için bu cinsiyetçi tutum ve davranışları daha üstü kapalı bir şekilde ortaya koymaktadırlar (Uğurlu, 2002).

Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğin kimliklerini oluştururken belirli sosyal rol ve kalıp yargıları öğrenmelerine neden olur. Bu da olumsuz kalıp yargıları ile kadınların erkeklere göre politik, ekonomik ve sosyal güç açısından zayıf konumda kalmalarına ve ayrımcılığa uğramalarına neden olmaktadır. Bu anlamda cinsiyetçilik sosyal psikoloji alanında çalışılması gereken önemli bir konu haline gelmektedir (Uğurlu, 2003).

Bazı sosyal sınıfların ve bireylerin kendilerine imtiyazlar sağlamak amacı ve kişisel bir güç kazanmaya yönelmeleriyle kültürel gelişme içerisinde, kadın ve erkeğin iş

bölümünün özel kalıplar içerisinde şekillenmesine neden olmuştur. Bu sayede erkekler kadınlar üzerinde egemenlik kurabilmişler ve elverişli bir konum elde etmişlerdir. Erkek, hayatın en hoş ve eğlenceli faaliyetlerini kendine ayırırken hoşuna gitmeyen faaliyetleri kadına bırakmıştır (Adler, 2014). Kadın ve erkeğin en fazla bir arada ve uyum içerisinde olması gereken alanların başında romantik ilişkiler gelmektedir.

Yaşamın romantik ilişkiler alanında da etkili olan toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsiyetle ilgili kalıplaşmış yargılar, ahlak ve değer yargılarına dayanan gerçekçi olmayan inançlardır (Şahin ve Özerdoğan, 2015). Bu gerçekçi olmayan inançlar bireylerin romantik ilişkilerinde sorun yaşamasına neden olmaktadır.

Sevgi ve evlilikteki sorunları ancak sosyal uyum sağlamış bireyler kolaylıkla çözebilir. Bunun yolunun “sosyal ilgi”den geçtiğini belirten Adler, tam bir eşitlik ve aynı haklara sahip olma ilkesi ile sorunlara beraber yaklaşan çiftlerin evlilikte çıkan problemlerle baş edebildiklerini söylemektedir (Adler, 2013).

Sosyal ilginin orijinal adı “Gemeinschaftsgefühl”dur (İnanç ve Yerlikaya, 2011). “Gemeinschaftsgefühl” kelimesi incelendiğinde “gemein” beraberlik, “schaft” uzanma ve “gefühl” duygu anlamlarına gelir (Tekinalp, 2016). Sosyal ilgi, toplumsal duygu, topluluk duygusu, dayanışma duygusu, insanlığın bir üyesi olduğunu hissetme ve insanlıkla özdeşleşme anlamını karşılar. Türkçe’ye tam olarak çevrilmesi mümkün değildir (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Adler’e göre toplumsal ilgi, “normallik” veya “sağlıklı insan” kavramının ölçütüdür (Ansbacher, 1991). Sosyal ilgi kavramı bireylerin insan topluluğunun parçası olduklarının farkına varmalarını ve sosyal dünya ile mücadele ederken sergiledikleri davranışları ifade eder (Corey, 2008).

Sosyal ilgide benmerkezcilik yer almaz ve kişinin başkaları ile özdeşleşmesine dayanır (Leak ve Leak, 2006). Adler’e göre toplumsal ilgi; özdeşim ve empati duygusuna eşittir (Soyer, 2016).

Yapılan araştırmalarda; kendini ayarlama, iyi olma ile sosyal ilgi arasında pozitif yönde bir ilişki bulunurken (Crandall, 1980) sosyal ilgi ile irrasyonel inançlar arasında negatif bir ilişki (Forman ve Crandall, 1986); sosyal ilgi ile hoşgörülü cinsel tutum sergileme arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur (Leak ve Williams, 1990).

Başkalarına yardım etmek isteyenlerin sosyal ilgi puanları daha yüksek bulunurken, empati ile başkalarına yardım etme arasında da ilişki bulunmuştur. Çıkan bir diğer sonuca göre sosyal ilgi ile iş birliği davranışı arasında pozitif yönde bir ilişki vardır (Crandall ve Harris, 1991).

Bütün bu sonuçlar dikkate alındığında, sosyal ilgi ve toplumsal cinsiyet rollerinin romantik ilişkiler üzerinde etkilerinin ilişkideki uyumu etkilediği görülmektedir. Kadın ve erkeğin uyumunun hem fiziksel hem de ruhsal sağlığı etkilediği yaşam alanlarından birinin romantik ilişkiler olduğu düşünüldüğünde cinsiyet eşitsizliğinin getirdiği sorunların romantik ilişkide bir takım irrasyonel inançlara dönüştüğü ve bu kalıp yargıların ilişkiye büyük zarar verdiği söylenebilir. Tam bir eşitlik ve aynı haklara sahip olma durumu toplumsal cinsiyet eşitliği ile mümkün görünmektedir. Eşitlik ve aynı haklara sahip olma durumu aynı zamanda sosyal ilgi ile de alakalıdır. Sosyal uyumu sağlamış bireylerin evlilikte sorunları daha kolay çözebildiği düşünüldüğünde hem sosyal ilginin hem de cinsiyetçiliğin romantik ilişki üzerinde bir etkisi olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, romantik ilişkiyi etkileyen bu iki kavramın birbiri ile ilişkisini incelemek amacı ile bu araştırmada “romantik ilişkilerde sosyal ilgi ve çelişik duygulu cinsiyetçilik” ele alınmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri arasında nasıl bir ilişki vardır?

1.3. Alt Problemler

1. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?
2. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ile düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasındaki ilişki cinsiyete göre anlamlı fark göstermekte midir?

1.4. Denenceler

1. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır.
2. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır.
3. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri cinsiyete göre anlamlı fark göstermektedir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Cinsiyetçiliğin toplumda gerek fiziksel gerekse psikolojik şiddetin artmasına yol açtığı birçok bilimsel araştırma sonucunda ortaya konmuştur. Yapılan araştırmalara göre düşmanca cinsiyetçilik düzeyi düşük olan erkeklerin evlilik uyumu, düşmanca cinsiyetçilik düzeyi yüksek olan erkeklerin evlilik uyumundan daha yüksek bulunurken (Ergin, 2008), kadınlara yönelik düşmanca cinsiyetçilik ve erkeklere yönelik korumacı tutumların evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddeti daha destekler tutumları yordadığı bulunmuştur. Kadınlara yönelik korumacı cinsiyetçilik ve erkeklere yönelik düşmanca tutumların ise evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddetle ilgili negatif tutumları yordadığı bulunmuştur (Ercan, 2009). Bir diğer araştırmaya göre ise üniversite öğrencilerinin çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri ve flört şiddetine yönelik tutumları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Öğrencilerin erkeklere ilişkin çelişik duyguları ile flört şiddetine yönelik tutumları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Yumuşak, 2013). Bu bulgulara bakıldığında cinsiyetçiliğin kişilerin romantik ilişkilerini sağlıklı ve uyumlu bir şekilde devam etmesinin önünde engel olduğu görülmektedir.

Sosyal ilgi ile ilgili yapılan araştırmalara bakıldığında ise sosyal ilgi puanları düşük olan ergenlerin romantik ilişkilerde daha fazla duygusal ve fiziksel istismara yöneldikleri bulunurken, sosyal ilgi puanları yüksek olan ergenlerin olumlu başa çıkma yollarını kullandıkları bulunmuştur (Kalkan, 2010). Bir diğer araştırmaya göre evli çiftlerin evlilik uyumu ile romantik ilişkilerdeki sosyal ilgileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Helvacı, 2012).

Hem sosyal ilginin hem de cinsiyetçiliğin romantik ilişkiler üzerindeki etkileri yapılan literatür çalışmalarında görülmüştür. “Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi düzeyi ve çelişik duygulu cinsiyetçilik arasındaki ilişki” hakkında yapılacak araştırmanın hem ilgili literatüre hem de psikolojik yardım alanında çalışan profesyonellere katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bir taraftan evlilik ve aile danışmanlığı, çift terapileri ve evlilik öncesi danışmanlık ile ilgili çalışmalara yol gösterici olacakken; diğer taraftan şiddet ve istismar konusunda önleyici ve koruyucu birtakım önlemlerin alınmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.6. Varsayımlar

1. Uygulamaya katılan öğrencilerin hepsi soruları içtenlikle ve yansız yanıtlamıştır.
2. Kullanılan envanterler araştırmanın amacına uygundur.
3. Seçilen örneklem grubunun evreni yeterince temsil ettiği varsayılmıştır.

1.7. Kapsam ve Sınırlılıklar

1. Bu araştırma 2017-2018 öğretim yılı Mersin Üniversitesi öğrencileri ile sınırlıdır.
2. Araştırma Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği ve Romantik İlişkilerde Adleryan Sosyal İlgi Ölçeği ile Kişisel Bilgi Formundan elde edilen bilgiler ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Cinsiyet: Kadın ya da erkek olmanın biyolojik yönünü ifade eder ve biyolojik bir yapıya karşılık gelir. Cinsiyet ve toplumsal cinsiyet kavramları için iki ayrı terime ihtiyaç olduğundan dolayı; İngilizcede cinsiyet için “sex”, toplumsal cinsiyet için “gender” terimleri vardır. Türkçede, başka terimlerden söz edilmekle birlikte, bu iki kavram cinsiyet ve toplumsal cinsiyet terimleriyle karşılanmaya çalışılmaktadır (Dökmen, 2014).

Cinsiyetçilik: Kişinin cinsiyetine dayalı olarak yapılan ayrımcılıktır (Uğurlu, 2003).

Toplumsal cinsiyet rolleri: Bu terim cinsiyet kalıp yargılarını ya da toplumun belirlediği cinsiyet farklılıklarını yansıtmak üzere kullanılır (Dökmen, 2014).

Korumacı cinsiyetçilik: Erkek egemenliğini, geleneksel kalıp yargıları destekleyen ve kadına zarar veren cinsiyetçilik türüdür (Glick ve Fiske, 1997).

Düşmanca cinsiyetçilik: Kadınlarla ilgili yanlış ve genellemelere dayalı olumsuz tutumlardır (Glick ve Fiske, 1997).

Sosyal ilgi: Sosyal ilginin orijinal adı “Gemeinschaftsgefühl” dur. Toplumsal duygu, topluluk duygusu, dayanışma duygusu, insanlığın bir üyesi olduğunu hissetme ve insanlıkla özdeşleşme anlamını karşılar (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

İKİNCİ BÖLÜM

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. İlgili Literatür

Bu bölümde, ilk olarak “toplumsal cinsiyetçilik” ile genel bilgiye, “çelişik duygulu cinsiyetçilik kuramı” ile ilgili kuramsal çerçeveye ve daha sonra araştırmanın diğer değişkeni olan sosyal ilgi ve Bireysel Psikoloji kuramı hakkında kuramsal çerçeveye yer verilmiştir.

2.2. Toplumsal Cinsiyetçilik

Kadın ve erkek arasında bazı farklılıkların olduğu gerçektir. “Kadınlar daha duyguludur” denildiğinde duygusal erkeklerin olduğu gerçeği görmezden gelinemez. “Erkekler pantolon giyer” denildiğinde ise pantolon giyen kadınlara ne demek gerekecektir? O halde kadın ve erkek denildiğinde akla gelen bazı özellikler hiç de ayırıcı değildir. Bu özellikler gerçek farklılıklar değildir. Gerçek farklılıklar bazı biyolojik özelliklerdir (Dökmen, 2014). Biyolojik özellikler (cinsiyet, hormonlar gibi) modern toplumlarda cinsiyete dayalı eşitsizliklerin kaynağı olarak düşünülür. Toplumsal olan biyolojik olana transfer edilir. Örneğin; çocuk yetiştirmek için kadın gibi duygusal ve sabırlı olmak, asker olmak için de bir erkek gibi dayanıklı ve güçlü olmak söylemleri aslında anne ile asker arasındaki farkın biyolojik değil ideolojik-toplumsal olduğunu gösterir. Böylelikle toplumsal farklılıklar biyolojik değişmezlikten (determinizm) alınan ideolojik destek ile meşrulaştırılır (Sancar, 2014). Bu gibi cinsiyet kalıp yargılarını ya da toplumun belirlediği cinsiyet farklılıklarını yansıtmak üzere toplumsal cinsiyet rolleri terimi kullanılır. Toplumun yazdığı bu senaryoya hem kadının hem de erkeğin uyması beklenir. Çocuklar toplum tarafından kız ya da erkek olarak etiketlendikten sonra cinsiyetin kültürel anlamlarını öğrenmeye ve kazanmaya başlarlar (Dökmen, 2014).

En güncel kullanımı ile “toplumsal cinsiyet” ilk kez Amerikalı feministler arasında ortaya çıkmıştır. Amerikalı feministler cinsiyete dayalı ayrımların toplumsal niteliğini ısrarla vurgulamışlardır. “Toplumsal cinsiyet” teriminin kullanım yerlerine bakıldığında; kadın tarihi üzerine yazılmış çok sayıda kitap ve makalenin başlığında “kadınlar” sözcüğünün yerine kullanıldığı görülmektedir. “Toplumsal cinsiyet”

ifadesinin kullanılması söz konusu çalışmanın akademik ciddiyetini ortaya koymak anlamına gelmektedir. Hem “toplumsal cinsiyet” ifadesinin sosyal bilimlerin mevcut bilimsel terminolojisi için uyuyor gözükmesi hem de “kadın” sözcüğüne göre daha nötr ve nesnel bir anlam taşıyor olması nedenleri arasındadır. “Toplumsal cinsiyet” ifadesinin bu şekilde kullanımı, ne eşitsizlik veya iktidar ile ilgili taşıması gerekli ifadeyi barındırır, ne de incitilmiş ve rencide edilmiş tarafı adlandırır. Bu terimin kullanımının 1980’li yılların feminist çalışmalarının akademik meşruiyet kazanmasını sağlamak amaçlı olduğu da söylenebilir (Scott, 2007).

Toplumsal cinsiyetin sonuçları arasında kadın ve erkeğin belirli sosyal rolleri ve kalıp yargıları öğrenmeleri vardır. Bu olumsuz kalıp yargılar sonucunda kadınlar, politik, ekonomik, sosyal güç açısından erkeklere göre daha zayıf konumda kalmaktadır. Böylelikle kadınlar ayrımcılığa uğrayan cinsiyet olmaktadır (Uğurlu, 2003).

Türkiye’de hazırlanan toplumsal cinsiyet istatistiklerine bakıldığında; 2014 yılında Türkiye’deki 25 bakandan sadece biri kadındır. Belediye başkanlarının %2,9’u, belediye meclis üyelerinin %10,7’si, il genel meclis üyelerinin de %4,8’i kadındır. Yine aynı yılın verilerinde üst düzey yönetici (müsteşar, müsteşar yardımcısı, vali, müşavir, genel müdür, genel müdür yardımcısı, kurul başkanı, kurul üyeleri, kurum bünyesindeki başkan, daire başkanı, bölge müdürü, bölge müdür yardımcısı, il müdürleri) kadın oranı %9’dur. 2014 yılı kadın cumhuriyet savcısı oranı %6,5 iken, kadın hâkim oranı %36,9’dur (TUİK, 2014).

Bora’ya (2014) göre cinsiyet farkı sadece kadın ve erkek arasında değil aynı zamanda kadınlar ile kadınlar arasında da vardır. Toplumsal cinsiyet kavramının da belirttiği üzere, cinsiyetin biyolojik cinsiyete değil toplumsal bağlama dayandığını bir kez daha vurgular. Ücretli ev hizmeti üzerinden sınıfsal fark ve cinsiyet farkının birbirinin kuruluşunda nasıl aktif rol oynadığını gösterir. Ev işleri kadınlığın inşasında sınıfsal olarak farklı deneyimlendiği için kadınlar arasında farklılığın alanı olarak görülebilir. Üst ve orta sınıftaki kadınlar ev işlerini ücret karşılığında yaptırarak bu konuda erkekler ile bir eşitlik sağlamış görülsede, ücretli ev hizmeti sunan kadın ile üst ve orta sınıftaki kadın arasında bir fark yaratır. Bu nedenle kadınlar arasındaki ortaklığı “ortak ezilmişlik” kavramı ile açıklamak mümkün değildir. Çünkü bu sınıfsal farklılıklar kadınların ayrı ayrı ezilmelerine neden olur. Hizmetli kadın “üretken, becerikli ve fedakâr” etiketleri ile kadınlığın belirli bir tarifine hapsolürken, gündelik

deneyimleri aşırı çalışma, yoksunluk ve yetersizlik duygusu ile belirlenir. İkincileştirmeye karşı mücadele ve yaşam alanını genişletme çabası içinde olan “modern, okumuş, eşit” kadınlar olarak işverenlerde kadınlığın başka bir tarifi içinde kalırlar.

Sosyal psikolojide toplumsal cinsiyet konusunda daha çok kadına yönelik tutumlar araştırılmıştır. Ancak toplumun kadından olduğu kadar erkekten de beklentileri vardır. Toplumsal cinsiyetçiliği daha iyi anlamak adına erkeklere yönelik tutumlar da araştırılmalıdır. Kadınların erkeklerin rollerini algılama biçimleri kadın erkek ilişkilerini ve cinsiyetçiliği etkilemektedir. Bu yüzden erkeklere yönelik tutumların araştırılması da son derece önemlidir (Uğurlu, 2008).

2.3. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik

Glick ve Fiske’e (1996) göre iki tür cinsiyetçilik vardır. Bunlar; **düşmanca cinsiyetçilik** ve **korumacı cinsiyetçiliktir**. Kadını erkeğe bağımlı gören, kadınlara yönelik kalıp yargıları ve olumsuz duyguları içeren cinsiyetçiliğe düşmanca cinsiyetçilik denir. Korumacı cinsiyetçilik ise cinsiyetçiliğin üstü kapalı biçimidir. Olumlu duygular ve kalıp yargılardan oluşur. Kadınların erkekler tarafından korunması, desteklenmesi gereken varlıklar olarak görmektedir. Bu düşünce olumlu gibi görünse de erkek egemenliği ve geleneksel cinsiyet rollerinin kabulüne dayanmaktadır.

Çelişik duygulu cinsiyetçilik kuramı üç ana temel üzerine kurulmuştur. Bunlar; Ataerkillik, cinsiyetler arası farklılaştırma ve heteroseksüellik (karşı cinsellik). **Ataerkillik**; erkeğin ekonomik, kanuni ve politik anlamda toplum içinde kadından daha üst konumda olmasına denir. Düşmanca cinsiyetçiliğin ataerkil düşmanlık boyutu, “kadınlar erkekler kadar güçlü ve yeterli olmadıkları için erkekler tarafından kontrol edilmeli” fikrine dayanır. Korumacı cinsiyetçiliğin ataerkilliğin korumacı boyutunda ise erkeklerin kadınlara bağlı olması fikri vardır. Erkek annesini eşini sevmeli ve korumalıdır. Olumlu gibi görünse de “egemen olan erkektir” algısı üzerine kuruludur. Çünkü ataerkilliğin korumacı boyutu “kadın zayıf olduğu için yardıma ve desteklenmeye ihtiyacı vardır ve kadın için çalışıp kazanma” fikri ile erkeğin kadından üstün olduğu algısına dayanır (Glick ve Fiske, 1996).

Çelişik duygulu cinsiyetçiliğin bir diğer ana temeli ise **cinsiyetler arası farklılaştırma**dır. Düşmanca cinsiyetçilikte cinsiyetler arası yarışmacı farklılaştırma; kadın ve erkek arasındaki farklılıkların algılanması ve abartılması eğilimi ile bu farklılıkları sunarken de kadını değersizleştirir (Uğurlu, 2002). Cinsiyetler arası yarışmacı farklılaştırma kadınların sahip olduğu özelliklerin erkeklerin sahip olduğu özelliğe göre daha olumsuz olduğu algısı üzerine kuruludur. Ataerkillik ve cinsiyetler arası yarışmacı farklılaştırma “erkeklerin kadınlar üzerindeki egemenlik kurma” temeli üzerine kuruludur (Glick ve Fiske, 1996). Cinsiyetler arası tamamlayıcı farklılaştırma ise korumacı cinsiyetçiliğin bir alt boyutudur. Bu anlayışa göre kadın ve erkek sosyal hayatta birbirini tamamlar (Glick ve Fiske, 1996). Burada da kadın erkek arasındaki farklar abartılır ancak bunu kadına iyilik yaparmış gibi sunma vardır (Uğurlu, 2002). Cinsiyetler arası tamamlayıcı farklılaştırmaya göre erkek işte çalışırken kadının görevi evde aile bireylerin bakımını üstlenmektir. Böylelikle kadın ve erkek birbirini tamamlamış olur (Glick ve Fiske, 1996).

Çelişik duygulu cinsiyetçilik kuramının üçüncü ana temeli ise **heteroseksüellik**tir. Heteroseksüel yakınlık ve heteroseksüel düşmanlık olarak iki kısma ayrılmıştır. Heteroseksüel yakınlık, korumacı cinsiyetçiliğin alt boyutlarından biridir. Buradaki temel algı; erkek kadını duygusal ve cinsel nesne olarak gördüğu için korunması gerektiğini düşünür. Erkekler bu yüzden kadına sevgi ve saygı duyar. Olumlu gibi duran bu tutum kadını güçsüz ve korunması gereken birey gibi gördüğu için temelde erkek egemenliğini meşrulaştıran algısı sebebiyle cinsiyetçiliğe yol açar. Heteroseksüel düşmanlıkta ise erkek kadını seks objesi olarak görür. Kadınlar, erkeklerin cinsel arzularını tatmin ettikleri için korkulması gereken bireylerdir. Buna anlayışa göre; kadınlar erkekleri kontrol ederken bu cinsel çekiciliği kullanırlar. Bundan dolayı bu algıdaki erkekler kadına karşı düşmanca tutum alırlar (Glick ve Fiske, 1996).

Uğurlu’ya (2002) göre düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçiliğin her ikisi de ataerkillik, cinsiyetler arası farklılaştırma ve heteroseksüellik unsurlarını barındırmaktadır. Sunuş tarzları farklılık gösterse de her iki tür cinsiyetçilikte de kadının zayıf cinsiyette olduğu kabul edilir.

Kadınların değerli olduğu ve güçlü erkekler tarafından korunması gerektiği düşüncesi çelişik duygulu cinsiyetçiliğin korumacı cinsiyetçilik faktörüdür. Kadın toplumun

beklentilerine göre bir “kadın” olduğu sürece bu koruma ve değer devam ederken, toplum beklentisi dışına çıktığında bu durum gerçekliğini yitirir ve cezalandırmaya ve dışmanlığa dönüşür. Bunun yanı sıra korumacı cinsiyetçiliği kabullenen kadınların ilişkilerde bazı ayrımcı davranışları da kabul edebileceği beklenmektedir (Uğurlu, 2003). Moya, Glick, Exposito ve Casado’nun çalışmasında (aktaran Uğurlu, 2003) uzun yolda araba kullanmaması istenen kadına “boş yere yorulmaması gerektiği” gerekçesi sunularak böyle bir şey istenildiğinde kadın bu durumu olumsuz olarak algılamayacaktır. Ancak aynı durumda “kadınlar iyi araba kullanamaz” gerekçesi ile uzun yolda araba kullanmaması istendiğinde kadın bu durumu olumsuz algılayacaktır. Korumacı cinsiyetçiliği savunan kadınlar, ilişkilerindeki ayrımcılıklar korumacı cinsiyetçilikle gerekçelendirildiğinde bu durumları kolaylıkla kabullenmektedirler.

2.4. Alfred Adler’in Bireysel Psikoloji Kuramı

Alfred Adler, Freud’un ilk çalışma arkadaşlarından (Ansbacher, 2011). Ancak Freud’un açıklamaları biyolojik ve içgüdüsel belirlemelere dayandığı ve Adler bu açıklamaları çok dar kapsamlı bulduğu için Freud’un temel görüşlerinden ayrılmıştır (Corey, 2008). Psikanalitik kuramda cinselliğe çok fazla yer verilmiştir. Freud, egonun gelişimi üzerinde ana-baba, aile ve toplum öğelerini yeterince vurgulamamıştır. Freud’un insanı yıkıcı bir varlık olarak nitelendirmesi ve bu konudaki karamsarlığa birçok kişi karşı çıkmıştır. Adler ise Freud’un aksine davranışı olumlu yönleriyle ele almıştır (Gençtan, 1998). İnsan doğasını, her insan için anlaşılır bir biçime getirme amacındadır ve psikolojinin ana amacının da bu olması gerektiğini düşünür. Temel psikoloji ve akıl sağlığı bilgilerinin, kişisel temaslarında ve konferanslarında tüm insanlarla paylaşmak gerektiğine inanır (Ansbacher, 2011).

İnsanlığın yücelmesi için yaratıcı ve yapıcı çabalar gösteren insan, çeşitli durumlara uyabilme yeteneğine sahiptir. Adler’in iyimserliği, kuramının insanlar tarafından daha da çekici hale gelmesinin bir diğer sebebidir (Gençtan, 1998).

Adler’in kuramı diğer kuramlar gibi yaygın çeşitlilik ve farklılık göstermez. Kolayca anlaşılabilir bir psikoloji kuramı kurma amacında olduğu için teknik dilden uzak durmuştur. Bundan dolayı çoğu profesyonel tarafından, konuları fazla popülerleştirmekle suçlanmıştır (Ansbacher, 2011).

Adler'in kişilik kuramının temeli, bütünlüğü olan, ereğe dönük, yaratıcı bir benlik anlayışına dayanmaktadır (Ansbacher, 2011). Bireysel psikoloji, insan davranışlarını toplumsal içeriği ile birlikte inceler. İnsanın kişiler arası ilişkilere verdiği tepkiye öncelikle önem verir ve insanın toplumsal davranışlarını vurgular. Bundan dolayı Adler, bireysel psikolojiyi bir sosyal psikoloji kuramı olarak görür (Gençtan, 1998).

Adler'e (2015) göre bireysel psikolojinin amacı yaşayan olguları ve onların çeşitlendirmelerini biyolojik, felsefi ve psikolojik yönden birbiriyle ilintili bir bütün olarak kavramaktır. Ruhsal olayın gelişmesinde bir kural vardır. Bu kural, insanın bir amaç algısı olmadan düşünmemesi, hissedememesi, arzu edememesi ya da harekete geçememesidir.

Adler (2015), kişinin amacını bilirse genel olarak neyin olacağını da bildiğini düşünür. Sadece nedenler hakkında bilgi varsa, insan ruhunda asla neyin olup bittiğini bilemeyeceğini söyler. Yalnızca refleksleri, tepki sürelerini tekrarlayabilmeyi ve bunun gibi gerçekleri bilmek asla yeterli olmayacaktır. Ruhsal yaşamımız için bir amacımız olması gerçeğe daha iyi uyum sağlamamızı sağlar.

Bireyin davranışlarını anlamak için gerçek olayları nasıl gördüğüne ve yorumladığına odaklanılması gerekir. Kişinin değer yargıları, geliştirmiş olduğu tutumlar, ilgi alanları ve düşünce biçimleri, kişinin öznel yaşantısının belirleyicisidir (Gençtan, 1998). Adler (2015), insanlara yol göstermesi amacı ile bir kural ortaya koyar; Ruhsal bir eylemin ya da onun yaşam planının amacı tanınınca, onu oluşturan parçaların tüm hareketlerinin hem amaç hem de yaşam planıyla çakışacağını varsaymalıyız. Bu formülasyon tersine çevrilse bile değerini korur: İyice anlaşılmiş kısmi hareketler bir araya getirildiği zaman, bütünleşmiş bir yaşam planının ve nihai amacın bir görüntüsünü vermelidir.

Adler (2015), insanın doğasında çocukluğun önemine vurgu yapar. İnsandaki her belirgin tutumun kökeninin çocukluk çağında atıldığını söyler. Temel bir değişim için bireysel psikolojik analize ihtiyaç vardır.

İnsan davranışları yalnızca kalıtsal ve çevresel olarak belirlenmez. İnsanın sahip olduğu yeteneklerle ne yaptığı neyle doğmuş olduğundan daha önemlidir. Çünkü insan olayları yorumlama, etkileme ve yaratma kapasitesine sahiptir. Davranışın içsel belirleyicileri vardır. Değerler, inançlar, tavırlar, hedefler, ilgi alanları ve bireyin

gerçeği algılama şekli gibi nedenler davranışı etkiler. Adler bu anlamda psikolojide subjektif görüşün rolünü vurgulayan ilk kişidir. Adler, bütüncül, hedefe yönelik, sosyal ve insancıl yaklaşımın öncüsüdür (Corey, 2008).

Adler (2011), dürtülerin yönü olmadığından, dürtülerden bir psikolojik kuram kurmaya çalışmanın hata olduğunu söyler. “Kusursuzluk Ereği” olarak adlandırdığı ve bireysel psikoloji kuramına kanıt olarak gösterdiği bu kavramı dört maddede ele alır:

1. Her birey, çocukluğunun başlangıcından beri, özgün bir hareket yasasına sahiptir, bu yasa onun tüm işlevlerini, ifade taşıyan hareketlerini yönetir, onlara yön verir.
2. Hareket yasası ve onun yönü, bireyin yaratıcı yaşam gücünden kaynaklanır ve bireyin bedeninin ya da dış etkilerin getirdiği deneyimleri serbest seçimle, insan kapasitesi sınırları içinde kullanır.
3. Psikolojik hareketin yönü, her türlü güçlüğü milyonlarca şekilde yenme amacına yöneliktir. Yani burada bir kusursuzluk, güvenlik, tamamlama amacı vardır. Bunların tümü de bireyin fikri, düşüncesi anlamındadır. Bireyin bunlara verdiği anlam, onları ne gözle gördüğü, hiçbir zaman kavram ve düşünce olarak ifade edilmez, sözcük kullanmayan canlılarda olduğu gibi biçimlenir ve genellikle, çocuğun dili ve kavramları oluşmadığı ya da tamamlanmadığı dönemlerde biçimlenir.
4. Bireyin karşısına çıkan her iş, bir toplumsal sorundur ve tümü için de aile; alıştırma ve eğitim alanıdır (s.74-75).

Adler çalışmasında (aktaran Gençtan, 1998) yaşamın ilk dönemlerinde çocuğun kendini çaresiz hissettiğinden söz eder. Adler’in kuramına göre çocukluk döneminin çaresizliği, yaşamın ilerleyen yaşlardaki davranışların temel belirleyicisidir. Adler’e (2011) göre insan olmak demek aşağılık duygularına sahip olmak demektir. Doğanın karşısında insan kendi güçsüzlüğünü anlar ve ölümü, varlığın kaçınılmaz sonu olarak görür. Her insanda bulunan “yoğun eksiklik duyguları” evrenseldir ve her insan yaşama bu duyguyla başlar (Gençtan, 1998). Var olan bu aşağılık duyguları sağlıklı psikolojiye sahip insanlarda yaratıcılığa, verime dönüşürken zorlukları yenmek ve yaşamda yerlerini bulmada yararlı olur ve bu yönde kullanılır. Yetiştirilme sırasındaki başarısızlığın bir sonucu olarak bazı insanlar ise aşağılık duygularında aşırı duyarlı

olur. Bunun sonucunda sadece kendini düşünen bencil insana dönüşürken nevrozun temelini atar (Adler, 2011).

Aşağılık duygusu çocuğun huzur ve güvenliğe nasıl ulaşacağını belirlemekte, hayatının amacını belirlemekte ve bu amaca giden yolu çizmektedir (Adler, 2014). Tüm insanların güvenlik veren bir kültüre gereksinim duymasına yol açan olgu; çocuğun çaresizliği ve kusursuzluğudur (Adler, 2011).

Adler'e (2014) göre insanın hayatının amacını belirleyen şey, aşağılık, yetersizlik ve güvensizlik duygusudur. Hayatın ilk günlerinde kendini gösterme ve ana babanın dikkatini çekme eğilimi başlar. Üstün olma amacını da içine alan bir kendini kabul ettirme isteğinin belirtileri aşağılık duygusunun da etkisiyle gittikçe gelişerek ortaya çıkar.

Çocukken başkalarına bağımlı olmak zorunda kalmaktan dolayı aşağılık duygusu gelişir. Aşağılık duygusu çocukluğun tüm gelişim evrelerinde hissedilir (Adler, 2015).

Aşağılık duygusu ve üstünlük çabası birbirlerini bütünleyen normal duygulardır. Eğer herhangi bir eksiklik hissetmeseydik üstünlük sağlamaya da çalışmazdık. Başarı elde etmek için aşağılık duygusuna sahip olmalıyız. Aşağılık duygusunu daha fazla hisseden ve bunu olumlu bir duruma dönüştürecek amaçlar edinememiş kişilerde üstünlük kurmaya çalışmak gibi olumsuz durumlar ortaya çıkar. Şımartılarak veya aşırı baskıyla büyütülen çocuklarda aşağılık duygusu daha yoğun hissedilmektedir. Bu şekilde büyütülen çocuklar ileride bencil, üstünlük taslayan, intihar eğilimli, alkolik, nevrotik gibi olumsuz kişilik özelliklerine ve psikolojik rahatsızlıklara sahip olurlar. (Adler, 2013). Organ kusurları, şımartılma ve yetersiz ilgi (ihmal); çocuklukta yaşanan bu üç durum aşağılık kompleksine yol açabilen engellerdir. Kişi aşağılık kompleksinden durumu yok sayarak, kendisinin üstün olduğunu kurgulayarak kurtulmaya çalışırsa üstünlük kompleksine yakalanmış demektir. Aşağılık duygusu ve üstünlük çabası psikolojik açıdan sağlıklı her insanda bulunur. Bu durum eğer aşağılık kompleksi ve üstünlük kompleksine dönüşmüşse patolojik boyuttan söz edilebilir (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Her insanın kendine özgü bir yaşama üslubu vardır (Adler, 2013). Yaşama uyum biçimini içeren, kişinin kendi oluşturduğu hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için

izlediği yola “yaşam tarzı (biçimi)” denir (İnanç ve Yerlikaya, 2011). İnsan tüm davranışlarını yaşama biçimine göre düzenler (Gençtan, 1998).

Kişinin çevresindeki yaşanan olaylar kişilik gelişimlerini etkileyebilir. Ancak insan, proaktif bir rolü reaktif rolden daha çok benimser. Bundan dolayı; kişilerin nasıl biri olduklarının sebebi yaşadıkları olaylardan ibaret değildir (Corey, 2008).

Yaşam tarzının oluşmasında ilk altı yıl çok önemlidir (Corey, 2008). Yaşam tarzını kalıtım, çevre ve kişinin yaratıcı gücü etkiler (İnanç ve Yerlikaya, 2011). Yaşanan olayları yorumlama biçiminin kişilik üzerinde etkisi vardır. Sadece olaylar kişiliği olumsuz etkilemez (Corey, 2008). Kişi kendi yaşamını biçimlendirecek yaratıcı güce sahip olduğundan dolayı davranışlarından ve kim olduğundan sorumludur. Özellikle 4-5 yaşta yaşam tarzı o kadar net oluşur ki, bu yıllardan sonraki değişime direnç gösterir (İnanç ve Yerlikaya, 2011). Ancak çocukluk yaşantılarımızı yeniden değerlendirip, hatalı yorumlamalarla oluşan davranış örüntülerimizin farkına varıp ve bunu değiştirmek için çaba harcarsak yaşam stilimizde olumlu değişiklikler yaratabiliriz (Corey, 2008).

Kişinin yaşam biçimi ile toplumun beklentileri arasında bir uyuma yoksa ve kişilik yeterince gelişmemişse, sürekli gerilim yaşanır. Bunun sonucunda düşmanlık, saldırganlık ve sadistlik gibi eğilimler kolayca ortaya çıkarlar. Kişinin yaşam biçimi ve toplumun beklentileri arasındaki uyumsuzluk bazen saklanmış bir biçimdedir. Beklenmedik bir durumla karşılaştığında uyumsuzluk kendini belli eder. Şımartılmış çocuk okula başlayana kadar herhangi bir sorun olmadığı düşünülebilir. Okula başladığında içine kapanabilir (Gençtan, 1998).

Adler kuramında kişinin ailedeki psikolojik doğum sırasına, psikolojik konumuna ve kardeşler arasındaki ilişkilere özel önem verir. Adler’in yaklaşımı bu anlamda tektir (Corey, 2008). Aynı ailede olsalar bile her çocuğun etrafını kuşatan farklı bir atmosfer vardır (Adler, 2013). Doğum sırası çocuğun kişiliğini etkiler. Ancak doğum sırasından çok çocuğun aile içindeki pozisyonunu algılama ve yorumlama şekli kişiliği üzerinde daha etkilidir (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

En büyük çocuk, ailenin tüm dikkatini kendi üzerinde toplayan çocuktur. İlk olması ve önceleri tek olmasından kaynaklı ailenin odak noktasında yer alır. Ancak ikinci çocuğun dünyaya gelmesi ile kendisini tahtından indirilmiş gibi hisseder. Bu duruma

karşı başkaldırır (Adler, 2013). İlk çocuk kardeşi dünyaya gelmeden önce ailenin bölünmemiş sevgisini alır. Etrafında pervane olan bir aileye alışmış olan çocuk, yeni kardeşin dünyaya gelmesi ile bu durumla baş etmeye çalışmak zorunda kalır. Artık bir rakibi olduğunu düşünür. Bu değişiklik ilk çocukları derinden etkiler (İnanç ve Yerlikaya, 2011). Elindeki gücü ansızın yitirmenin trajedisini yaşayan çocuk, erişkinlikte dahi bu dönemin izlerini taşır (Adler, 2013).

En büyük çocuk yaşamının ilk yıllarında diğer kardeşlerinin doğal lideri konumundadır. Çevrenin ilgisi yeni çocuğa yönelirken ebeveyni en büyük çocuktan kardeşiyle ilgilenmesini bekler. Bu süreçte tüm eleştiriler en büyük çocuğa yönelir. Yetişkin yaşamına ulaşan en büyük çocuk, otoritesini ve sahip olduğu durumları başkalarına kaptırmaktan korkabilir (Gençtan, 1998).

İlk çocuk, ikinci çocuk ile rekabet etmek ister ancak ailesinden gelen tepkilerden dolayı korkup çekinir ve çok iyi gelişemez (Adler, 2013). İkinci çocuk kendini hep bir yarış içinde bulur. Çünkü kendini rakip karşısında görür. Aynı zamanda kardeşleri kadar yetenekli olmadığı inancı yaşatları ile de sürekli bir yarışa girmesine neden olabilir. Bundan dolayı ileri ki yaşamda; tepkici, başkaldırıcı, kendisini aşma çabası içinde bir insan olmasına ya da yenilgiyi çabuk kolay eden, ezik ve karamsar bir kişilik geliştirmesine sebep olabilir (Gençtan, 1998).

En küçük çocuk ailenin en çok şımartılan çocuğudur. Ancak eğer ailenin geç bir döneminde dünyaya gelmişse, ailenin ilgisinin farklı bir yöne kaymasından dolayı “fazlalık” olarak görülebilir. Çoğunlukla fazla şımartılır ve benmerkezcilik tutum geliştirmesine sebep olur. Kardeşlerini daha güçlü ve yetenekli görebilir (Gençtan, 1998). Kendisinden büyük, güçlü ve ayrıcalıklı kardeşlerle yarışmak zorunda olan en küçük çocuk bağımsızlık eksikliği ve yetersizlik duyguları geliştirebilir (İnanç ve Yerlikaya, 2011). Ancak geçmiş tarihe ve efsanelere baktığımızda kendi gücünün farkında olan en küçük çocukları sıklıkla görürüz (Adler, 2013). En küçük çocuk çok fazla uyarıcıya ve daha fazla rekabete maruz kalır. Bu durum çocuğun daha iyi gelişmesini sağlar ve engelleri diğer kardeşlerine göre daha kolay atlatır. Birçok alanda başarılı olabilir. Bütün bu olumlu özelliklere rağmen şımartılmasından dolayı sorunlu çocukların büyük bölümünü en küçük çocuklar oluşturur (İnanç ve Yerlikaya, 2011)

Bir diğerk şımartılan çocuk tek çocuktur. Toplumsal davranışların gelişmesi için gerekli olan alışveriş ortamından yoksundur (Gençtan, 1998). Anne, tek çocuğunu kaybetme korkusuyla çok fazla korur ve şımartır. Annenin aşırı korumacı tavrı çocuğun babayla rekabet etmeye çalışmasına yol açabilir. Tek çocuk anneye aşırı bağlanabilir ve bu da ileri ki yaşamında bağımlı ve ben merkezli biri olmasına neden olur. Tek çocuk akranlarıyla arkadaşlık kurmakta zorlanır ve toplum içinde ilgi odağı olmadığını görünce acı bir deneyim yaşar (İnanç ve Yerlikaya, 2011)

Adler (2013), ilk anıların insan doğasını tanımayı sağlayan çok değerli bir yol olduğunu söyler. Kişinin ilk anılarına dair anlattığı her şey, içerdiği anlamı deşifre edebilme sanatını öğrendiğimiz sürece çok aydınlatıcı bilgilerdir. Eğer çocuğun çocuklukdaki pozisyonu ile özdeşleşilebilirse, herhangi bir olayda çocuğun ruhuna nasıl bir duygu yuvalanacağı zihinde canlandırılabilir.

Kişinin yaşam biçiminin yanlış doğrultusunu ve sosyal duygusunun varlık ya da yokluğu büyük bir oranda ilk anılarda keşfedilir. Bunu anlamak için çok dikkatli ve deneyimli olunması şarttır. Kişinin yaşamdaki düşman öğeye sabitleme doğrultusunda abartılı bir eğilim varsa; ceza, ıslah, kaza ve tehlike anılarına bakılması gereklidir. Anneden bahsetme şekli de kişinin hakkında birçok veri sağlayabilir. Bunun gibi birkaç örnek, ilk anılarla kalıcı yaşam kalıbı arasındaki bağlantıyı göstermede yardımcı olur (Adler, 2015).

Adler'in Bireysel Psikoloji kuramının diğerk bir önemli kavramı “sosyal ilgi”dir. Bu çalışmanın temel değişkenlerinden biri olan sosyal ilgi kavramı aşağıda ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

2.5. Sosyal İlgi

Sosyal ilginin orijinal adı “Gemeinschaftsgefühl” dur. Toplumsal duygu, topluluk duygusu, dayanışma duygusu, insanlığın bir üyesi olduğunu hissetme ve insanlıkla özdeşleşme anlamını karşılar. Türkçeye tam olarak çevrilmesi mümkün değildir (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Gemeinschaftsgefühl kelimesi incelendiğinde gemein beraberlik, schaft uzanma ve gefühl duygu anlamlarına gelir. Bu açıdan bakıldığında sosyal ilgi bireyin beraberlik duygularını aktif olarak başkalarına sunma duygusu anlamına gelir. Yani sosyal ilgi

pasif değil bireyin aktif olduğu temel psikolojik eylemini yansıtan bir duygudur (Tekinalp, 2016).

Sosyal ilgi kavramı bireylerin insan topluluğunun parçası olduklarının farkına varmalarını ve sosyal dünya ile mücadele ederken sergiledikleri davranışları ifade eder (Corey, 2008). Kişinin yaşam stilini belirler ve kişi kendini insanlığa ait hisseder (Manaster, Cemalciler ve Knill, 2003).

Bireysel psikoloji kuramının temel amacı bireyin sosyal uyumudur. Kişinin birey niteliğini kazanması için sosyal faktörleri göz ardı etmemiş olması gerekmektedir. Sosyal yapı önemlidir ve kişi toplumla bir olmalıdır (Kalkan, 2015). İnsanın yaşamda değerli bulduğu her şey, var olan ve kalacak olan her şey her zaman için toplumsal duygunun ürünüdür. Bireyin ya da kalabalığın hareketi insanlığın ilerlemesine dönükse değerlidir. Toplumsal ilgi sonsuzluğa kadar süreceği düşünülen bir toplum biçimi için çaba göstermek ve bütünle birmiş gibi hissetmektir. Tıpkı kusursuzluk çabası gibi doğuştan vardır. Ancak çocuğun yaşama başlamasıyla ve biraz yol almasıyla birlikte geliştirilmesi gerekmektedir (Adler, 2011).

İnsanlar doğuştan getirdikleri sosyal ilgiye sahip olduklarından dolayı toplumsal varlıklardır. Sosyal ilginin, sosyal bir çevrede bilinçli olarak geliştirilmesi gerekmektedir. Sosyal ilgi kendiliğinden ortaya çıkıp gelişemez. Bundan dolayı düzenli rehberlik ve eğitimle desteklenmelidir (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Sosyal ilgi “normallik” veya “sağlıklı insan” kavramının ölçütüdür (Ansbacher, 1991). Sosyal ilginin gelişmesi aşağılık duygusu ve yabancılaşmayı azaltmaktadır. Diğer insanlarla paylaşımlardaki başarı düzeyi ve diğerlerinin iyilik hali ile ilgilenme düzeyi ruh sağlığının da bir ölçütüdür. Ortak eylemler ve karşılıklı gösterilen saygı, sosyal ilginin ifade biçimidir. Yaşamın üretken ve verimli olmayan yönünde bulunan kişiler, sosyalleşmemiş bireylerdir (Corey, 2008).

Sosyal ilgide benmerkezcilik yer almaz ve kişinin başkaları ile özdeşleşmesine dayanır (Leak ve Leak, 2006). Sosyal ilgisi yüksek insanlar mükemmel olmadıklarının farkındadırlar. Diğer insanların ve kendisinin kusurlarını kabullenirler (Mosak, 1991). Sosyal ilgisi yüksek bireyler iyimserdirler, enerjik, motivasyonu yüksek ve ilgilidirler (Rareshide ve Kem, 1991). Toplumsal ilgi; özdeşim ve empati duygusuna eşittir (Soyer, 2016). Benmerkezci insanlar, kişisel üstünlük peşinde koşan sosyal ilgiden

yoksun insanlardır. Yalnızca kendileri ile ilgili anlamlı bir yaşam sürerler. Oysa sosyal ilgisi gelişmiş insanların hedefleri toplumsaldır ve diğer insanların refahını da içerir. Yaşam ancak başkalarının yaşamlarına anlam katıldığı ölçüde değerlidir (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Sosyal ilginin bir yönü olan başkaları ile iş birliği yapma ve onlara katkıda bulunma kısmında eşitliğin önemi vurgulanmıştır. Eşitlik olmadan herhangi bir iş birliğinin kurulamayacağı savunulmaktadır (Kalkan, 2015).

Adler'e (2011) göre insanlık tarihine bakıldığında, tek başına olan bir insana rastlanmaz. Birey kusursuzluk çabası göstererek kusursuz bir toplum yaratma çabası da gösterir. İnsanlığın ilerlemesini mümkün kılan şey de budur.

Sosyal ilgi, normal bir insanın uyum yapabilmesi için zorunlu öğedir. Gelişmemesi durumunda kişilik bozuklukları oluşur. Toplumsal ilgi doğuştan var olup belirtileri ilk kez çocuğun annesiyle ilişkisinde gözlemlenir (Gençtan, 1998).

Anne ile başlayan sosyal ilgi gelişimi, ailenin diğer üyeleri ve ailenin dışındakiler şeklinde devam eder. Sosyal ilginin gelişiminde annenin iki görevi vardır. İlk olarak anne sosyal ilginin olgunlaştırılmasında çocuğu cesaretlendirmeli ve desteklemelidir. İkinci olarak da geliştirdiği bu ilgiyi diğer insanlara geçmesine yardımcı olmaktadır. Bütün bu süreç çocuğun annesinin davranışlarını yorumlama şeklinden bir derece etkilenir (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Sosyal ilgi, başlangıçta ilkel bir eğilim iken çocuğun büyümesi ve yetişkin yaşama ulaştığında "yaşam felsefesi"nin de oluşması ile karmaşık bir biçim alır (Gençtan, 1998). Sosyal ilginin gelişmesi için anne çocukla iş birliği, bağlılık ve yoldaşlık duygusu oluşturmalıdır. Çocuğa içten bir sevgi gösterirken bu serginin yalnızca çocuğa yoğunlaşmamasına dikkat edilmelidir. Eğer bunu başaramazsa çocuk sosyal ilgiyi başkalarına aktarmayı öğrenemez (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Çocuk birinci yaştan itibaren çevresindeki insanlara sevgi ve yakınlık tepkileri gösterir. Sosyal ilginin belirtileri olan bu davranışları çocuğun oyuncağını başkaları ile paylaşması ve ebeveynlerine yardımcı olması gibi davranışlarda kendini gösterir (Gençtan, 1998). Hijelle ve Zigler'e (aktaran İnanç ve Yerlikaya, 2011) göre anneden sonra baba çocukta sosyal ilginin gelişmesinde ikinci önemli kaynaktır.

Babaya özgü otoriteryanizm ve duygusal uzaklık çocukların sosyal ilgisini olumsuz yönde etkileyen iki hatalı davranıştır. Bu iki davranış çocukta kişisel güç ve arayışa sebep olur (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Çocuk çevresi tarafından sevilmez, sömürülür ve itilirse diğer insanlara karşı sevecenlik geliştiremez. Oluşturduğu amaçlar toplum çıkarına ters düşer. Aşırı baskı altında kalan çocuğun sevgi duygusunun doğal gelişimi engellenir (Gençtan, 1998). Çocuğun aile üyeleri ve toplumla iş birliğini engelleyen şey kendinin sevilmediğine yönelik inancıdır (Kalkan, 2015).

Sosyal ilgi gelişiminde anne baba ilişkisi de önemli bir yer tutar. Mutsuz bir anne baba ilişkisi sosyal ilgiyi olumsuz yönde etkiler. Çocuğuna karşı aşırı korumacı olan anne çocuğun sosyal ilgi gelişimini engeller. Bundan dolayı annenin eşine olan duygusal desteğini çocuklarına yönetmemelidir (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Kardeşler arası iş birliği de tıpkı eşler arasındaki iş birliğinde olduğu gibi sosyal ilgi gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Kardeşler üzerinde kız ya da erkek ayrımı yapılıyorsa veya bir çocuk diğerine göre daha üstün tutuluyorsa sosyal ilgi gelişimi güçleşir. Çocuğun aile içinde gördüğü eşitsiz tutumların ve iş birliğinden yoksun davranışların benzerini toplum içinde sergilemesi kaçınılmazdır (Kalkan, 2015).

Çocuğun ebeveynleri tarafından şımartılması sosyal ilginin gelişmesini engeller. Şımartılmış çocuklar bazen başkalarına bağımlı kalır, bazen de onlara baskı yapmak için yanıp tutuşur. Ancak ebeveynleri tarafından şımartılmış bu çocuklar çok geçmeden iş birliği ve dayanışma gerektiren bir dünyanın kendileri için aşılmaz muhalefetiyle karşı karşıya kalır (Adler, 2015). Toplumla ilişki kurmak zorunda kalana kadar, toplumsal uyumlarının azlığı gizlenmiş olan şımartılmış çocuklar sosyal ilgi eksikliği ve sosyal yaşama hazırlıklı olmadıkları ile yüzleşirler (Kalkan, 2015).

Sosyal duyguyu zedeleyen diğer etmenler ise savaş, idam cezası, ırksal ya da dinsel nefret yoluyla kötülüklerin şiddetlendirilmesidir. Kişilere adil davranmamak, kadını daha aşağıda bir varlık olarak görmek, çözülmemiş mali sorunlar, ani ölümler, intihar, evlilik kavgaları gibi sebepler de kişideki sosyal duygu gelişimini engeller. Örneğin çocuğa okulda savaşın yüceltildiği bir eğitim verilirse, sosyal duygusu henüz gelişmemiş olan çocuk, savaşmaya zorlanmanın olası olduğu bir dünyada farkına varmadan uyum sağlar (Adler, 2015).

Özdeşim kurma ve empati sosyal ilginin içinde olan kavramlardır (Manaster, Cemalciler ve Knill, 2003). Bir çocuk babasına benzemeye özendiğinde olayları babasının gözüyle görmeye başlar ve onu “anlamakta” kendine yararlı bir amaç bulur. Empati, özdeşleşmenin bir kısmıdır. Toplumsal bir yaşama varmak için özdeşleşme şarttır. Özdeşleşme yeteneğinin eğitilebilmesi için; insanın diğer insanlarla bağlantılı olarak büyümesi ve kendisini bir bütünün parçası olarak hissetmesi gerekmektedir (Adler, 2011). Empatik olmayı beceremeyen insanlar diğer insanlar üzerinde güç kurma eğilimindedirler. Üstünlük çabası içindedirler ve saldıran tutumlar sergileyebilirler (Erginsoy, 2010). Adler’e (2011) göre sosyal ilgi bir duygu olmakla birlikte bir yaşam biçimidir. Toplumsal duygu “başkasının gözleriyle görebilmek, başkasının kulaklarıyla duyabilmek, başkasının kalbiyle hissedebilmek”tir.

Yaşam ödevleri olarak ele alınan; iş, arkadaşlık ve sevgi ödevlerinin işlevsel çözümü, ancak toplumsallık duygusu, iş bölümü ve sevgiyle gerçekleşir. Kişi toplum yararına hizmet edecek biçimde iş bölümü yapar. Böylece bu kişiler toplum yararını önemseyen, yaptığı işte başkasına zarar vermeyen ve haz duyan bireyler olabilirler (Kalkan, 2015).

Sosyal ilgi düzeyi yüksek kişilerin enerjileri daha yüksektir. Başa çıkma becerileri gelişmiş, özsaygısı yüksek, diğerlerine göre motivasyonu daha iyi durumdadır (Rareshide ve Kern, 1991). Sosyal ilgi düzeyi yükseldikçe kendine gerçekleştirme düzeyinin, yaşam doyumu ve benlik saygısı da yükselmektedir. Sosyal ilgi düzeyi yüksek kişilerin olumlu yaşam deneyleri fazlalaşırken, kendilerini kabul, başkalarıyla ilişkili olma ve topluluk duygusu düzeyleri yüksektir (Leak ve Leak, 2006). İş birliği ve empati düzeyi ile sosyal ilgi düzeyi arasında pozitif yönde ilişki bulunmaktadır (Crandal ve Haris, 1976). Sosyal ilgisi yüksek insanlar diğer insanlarla ilişkilidir. Onlara önem ve değer verir. Sosyal ilgisi düşük olan insanlar benmerkezcidir ve kendine dönüktür. Bundan dolayı sosyal ilgisi yüksek kişiler yakın ilişkilerde daha başarılıdır ve buna bağlı olarak da yaşam doyumları, genel mutlulukları yüksek, psikolojik olarak sağlıklı kişileridir (Kalkan, 2015).

2.6. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik İle İlgili Araştırmalar

2.6.1. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Glick ve arkadaşları (2000) tarafından 19 ülkede 15.000 erkek ve kadın üzerinde kültürler arası yapılan araştırmada, düşmanca ve korumacı cinsiyet incelenmiştir. Araştırma sonucunda tüm ülkelerde korumacı ve düşmanca cinsiyetçiliğin pozitif korelasyon gösterdiği bulunmuştur. Cinsiyetçiliğin yüksek olduğu ülkelerde kadınların korumacı cinsiyetçiliği olumlu karşıladığı bulunurken, düşmanca cinsiyetçiliği önyargı ve ayrımcılık olarak algıladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Begany ve Milburn (2002) tarafından, cinsel tacizin psikolojik belirleyicileri olan otoriterlik, düşmanca cinsiyetçilik ve tecavüz mitleri ile ilgili araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucuna göre çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeğinin tecavüz mitlerini yordadığı bulunurken, korumacı cinsiyetçiliğin cinsel taciz olasılığını yordamadığı bulunmuştur.

Glick ve arkadaşları (2004) tarafından 8.300 katılımcı üzerinde uygulanan 16 farklı ülkede kültürlerarası yapılan çalışmada, Erkeğe Yönelik Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeğinin (EÇDÖ) geçerlilik ve güvenirliliği ölçülmüştür. Araştırma sonucuna göre EÇDÖ'ü tarafından değerlendirilen erkeklere yönelik düşmanca ve korumacı tutumların kültürler arasında güvenilir biçimde ölçtüğü bulunmuştur. Kadınlar ve erkekler arasında, kadına karşı düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik ve ülkeler arası cinsiyet eşitliği ile negatif korelasyon olduğu bulunmuştur.

Yakushko (2005) tarafından 18 ile 33 yaş arasında 200 kişi üzerinde yapılan araştırmada, cinsiyetçi tutumların bağlanma biçimleri ile ilişkisi ile ilgili yapılan çalışmada erkeklerin korumacı cinsiyetçi tutumları ile kaygılı bağlanma arasında olumlu yönde bir ilişki bulunurken, kaçınma ile olumsuz ilişki bulunmuştur. Aynı çalışmada kadınların korumacı cinsiyetçi tutumları kaygılı bağlanma ile olumlu yönde ilişkili bulunmuştur.

Nogashi ve arkadaşları (2008) tarafından 153 kadın ve 157 erkek lisans öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada homofobi ve transfobi ilişkilerinde toplumsal cinsiyet farklılıkları incelenmiştir. Araştırma sonucunda erkeklerde, düşmanca cinsiyetçiliğin

cinsel önyargı ile ilişkisi bulunurken kadınların hem düşmanca hem de korumacı cinsiyetçilik puanları eşcinsellere yönelik olumsuz tutumlarla ilişkili bulunmuştur.

Dumont, Sarlet ve Dardanne (2008) tarafından 45 genç kadın üzerinde yapılan araştırmada, cinsiyetçi dilin ve tavrın kadınların kendilerine dair algıladıkları yetersizlik hisleri üzerindeki etkileri incelenmiştir. Üç gruba ayrılan katılımcılarla yapılan iş görüşmeleri, düşmanca cinsiyetçi dil, korumacı cinsiyetçi dil ve tarafsız bir dil olmak üzere üç farklı iletişim tarzı ile konuşulmuştur. Araştırma bulgularına göre korumacı dile maruz kalan katılımcıların yeteneksizlik yansıtan ifadeler kullandığı gözlenmiştir. Düşmanca cinsiyetçiliğe maruz kalan katılımcılara göre daha düşük düzeyde yeterlilik hissi göstermişlerdir. Korumacı cinsiyetçilik, düşmanca cinsiyetçiliğe göre kadınların kendilerine dair algıları üzerinde daha çok etkiye sahiptir.

Bohner, Ahlborn ve Steiner (2010) tarafından 326 kadın öğrenci üzerinde yapılan araştırmada, kadınların cinsiyetçi erkekleri ne derece çekici buldukları incelenmiştir. Kadınlara verilen ölçekte yer alan erkek tipleri korumacı cinsiyetçi, düşmanca cinsiyetçi, çelişik duygulu cinsiyetçi ve cinsiyetçi olmayan şeklindedir. Araştırma sonucuna göre, kadınların korumacı cinsiyetçiliği kabullenirken, korumacı ve düşmanca cinsiyetçiliğin bir arada olduğu durumu kabullenmediği görülmüştür.

Gianettori ve Raux (2010) tarafından 125 erkek ve 148 kadın toplam 273 İsveçli vatandaş üzerinde yapılan araştırmada, ırkçılık ve cinsiyetçilik arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre İsveç'te yaşayan yerli kişilerin, farklı ırk ve milliyetten olan kişilere daha cinsiyetçi yaklaştığı sonucu bulunmuştur.

Grubbs, Exline ve Tenge (2014) tarafından 333 üniversite öğrencisi ve ABD genelinde 437 yetişkin üzerinde yapılan araştırmada cinsiyetçiliğin ayrıcalıklı hissetmekle ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre kendini ayrıcalıklı ve hak sahibi hisseden erkekler kadınlara karşı olumsuz tutumlar sergilerken, kendisini yetkin ve ayrıcalıklı hisseden kadınlar hemcinslerini koruyucu tutumlar göstermiştir.

Yukarıda verilen araştırma bulgularına göre düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçiliğin ikisi de olumsuz olarak algılanmakta; cinsiyetçilik kadına ilişkin şiddeti yordamakta ve bireyler ırk, cinsel tercih ve kültürel farklılıklarda daha fazla cinsiyetçi davranmaktadırlar.

2.6.2. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Curun (2001) tarafından 70 romantik ilişki yaşayan katılımcı üzerinde yapılan araştırmada, cinsiyetçilik ve cinsiyet rolü yönelimi ile ilişki doyumu arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Envanteri, Bem Cinsiyet Rolü Envanteri, İlişki Doyumu Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu analiz sonuçlarına göre düşmanca cinsiyetçilik konusunda benzer tutumları olan çiftlerin benzer tutumları olmayan çiftlere göre daha yüksek düzeyde ilişki doyumu olduğu bulunurken, korumacı cinsiyetçilik ve çelişik duygulu cinsiyetçilik envanterinin tümünde benzer tutumu paylaşan ve paylaşmayan çiftler arasında ilişki doyumu açısından fark bulunamamıştır.

Beydoğan (2001) tarafından kadın yöneticilere ilişkin tutumlar üzerinde çelişik duygulu cinsiyetçilik, ataerkillik ve toplumsal cinsiyet farklılıklarının etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma sonucuna göre çelişik duygulu cinsiyetçi ve düşmanca cinsiyetçi olanlar, kadın yöneticilere yönelik tutumlarda cinsiyetçi olmayanlara göre daha olumsuz tutuma sahiptirler. Ataerkilliği destekleyen erkekler diğer gruplara göre kadın yöneticiler hakkında daha olumsuz tutumlara sahiptir. Çelişik duygulu cinsiyetçilik, düşmanca cinsiyetçilik ve ataerkillik, kadın yöneticilere ilişkin tutumlarda negatif yönde ilişkili bulunmuştur. Korumacı cinsiyetçilik ise kadın yöneticilere ilişkin olumlu tutumlarla pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Asan (2006) tarafından “Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik ve Öğretmenlerin Cinsiyetçilik Algılarının Saptanması” isimli yapılan tez çalışmasının sonucunda 2005-2006 Eğitim- öğretim yılında MEB’na bağlı ilköğretim okullarında 1-5. sınıflarda okutulan ve cinsiyetçilik açısından resim ve metinleriyle incelenen 28 ders kitabının 26 tanesinde erkek resimlerinin kız resimlerine oranla daha fazla yer aldığı görülmüştür. Diğer iki kitapta ise kız çocuk resimleri erkek çocuk resimlerine oranla daha fazladır. Ders kitaplarında erkek çocukları daha çok kamusal yaşamda gösterilirken, kız çocuklarının genellikle evde ve okulda gösterildiği görülmüştür. Bebekler tamamıyla anne kucağında ya da anne onların bakımını yaparken resmedilirken, metinler aracılığı ile kız çocuklara “anne” olma sorumlulukları vurgulanmıştır. Buna karşılık erkek çocuklara “baba” motifi aracılığıyla ev dışında yer alma, bir iş sorumluluğu taşıma, ekonomik güce sahip olma nitelikleri vurgulanmıştır.

Yine ev işlerini (mutfakta yemek yapma, temizlik yapma) ders kitaplarında çoğunlukla kadınların üstlenmiş olarak resmedildiği görülmüştür. 4. sınıf fen bilgisi ders kitabı dışındaki tüm kitaplarda “bilim insanı” ifadesi yerine “bilim adamı” cinsiyetçi ifadesine yer verildiği görülmüştür. Aynı araştırmanın bulgularına göre toplumsal yapıdaki cinsiyetçiliği kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre daha fazla algılamakta ve kabul etmektedir. Katılımcılar erkeklerin Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde daha avantajlı ve yükselmesi daha kolay olan bir yapı olduğu fikrindedirler. Araştırma sonuçlarında erkek öğretmenler kadınlara göre daha cinsiyetçi tutum ve düşüncelere sahip olduğu görülmüştür. Bir diğer sonuç ise genç öğretmenlerin sınıf içi değer ve uygulamalarında daha fazla cinsiyetçilikten arınmış algılara sahip olduğudur.

Yalçın (2006) tarafından 425 lisans öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada çelişik duygulu cinsiyetçilik, kontrol odaklı düşünceler, empati ve adil dünya inancının tecavüz kurbanlarına ilişkin tutumlara etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre düşmanca cinsiyetçi tutumları yüksek olan katılımcılar arasında, pornografi izleyen katılımcıların, hiç pornografi izlemeyen katılımcılara göre tecavüz kurbanlarına karşı olumsuz tutumları daha fazla onayladıkları görülmüştür.

Özkan (2006) tarafından farklı firmalarda çalışan 201 katılımcı üzerinde yapılan çalışmada yönetici durumundaki kadınların yönetici durumuna gelmeleri ile ilgili olarak yapılan yüklemeler, çelişik duygulu cinsiyetçilik, yönetici kadınlara karşı tutumlar arasındaki ilişki araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre yönetici pozisyonundaki kadınlara erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre daha fazla olumsuz tutuma sahip olduğu bulunmuştur. Katılımcıların düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri ve yönetici kadınlara olan tutumları arasındaki ilişkiye bakıldığında düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri daha fazla olanların daha az olanlara göre yönetici kadınlara ilişkin olumsuz tutumlarının daha fazla olduğu görülmüştür. Yönetici kadınların yönetici pozisyona gelmelerini açıklamada kullanılan, işin gerekliliklerinin kolay olması yüklemesini erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla daha fazla kullandığı görülmüştür. İşin gerekliliklerinin kolay olması yüklemesini yapan katılımcıların aynı zamanda yönetici kadınlara ilişkin daha fazla olumsuz tutuma sahip olan katılımcılar olduğu görülmüştür. Araştırmanın bir diğer sonucunda ise yönetici

kadınların yönetici pozisyona gelmesini kadın katılımcılar daha çok şans faktörüne yükleme yaptığı görülmüştür.

Salman (2007) tarafından 311 lisans öğrencisi üzerinde uygulanan araştırmada, cinsel tacize ilişkin tutumların, kontrol odağı inancı ve çelişik duygulu cinsiyetçilik ile ilişkisi araştırılmıştır. Katılımcılara uygulanan Cinsel Taciz Tutumlar Ölçeği, Kontrol Odağı İnancı Ölçeği ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği analiz sonuçlarına göre kontrol odağı inancının bazı alt faktörlerinin cinsel tacize ilişkin tutumların alt boyutlarıyla ve cinsiyetçi düşüncelerle anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu bulunmuştur. Katılımcılardan kişisel kontrol inancı yüksek olanların cinsel tacizi daha çok kadınların kışkırtıcı davranışları sonucu olarak görme eğiliminde oldukları bulunmuştur.

Turgut (2007) tarafından 311 lisans öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada cinsel tacize ilişkin tutumlar, çelişik duygulu cinsiyetçilik ve erkeklere yönelik çelişik tutumlar arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Katılımcılara uygulanan Cinsel Taciz Tutumlar Ölçeği, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği ve Erkeklere Yönelik Çelişik Duygulu Tutumlar Ölçeği analiz sonuçlarına göre korumacı cinsiyetçiliğin ve erkeklere yönelik korumacı tutumların cinsel tacizi normal flörtleşme olarak kabul etmeyi etkilediği bulunmuştur. Düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçiliğin cinsel tacizin kadınların kışkırtması sonucu olduğuna yönelik tutumları etkilediği bulunmuştur.

Işık (2008) tarafından 351 lisans öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada, kadınlara yönelik çelişik duygulu cinsiyetçilik, erkeklere yönelik çelişik tutumlar ve sistemi meşrulaştırma ile namus algısı ve namus adına kadına uygulanan şiddete yönelik tutumlar arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (ÇDCÖ), Namus Algısı Ölçeği, Namusu Korumak adına Kadına Uygulanan Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği, Erkeklere İlişkin Çelişik Duygular Ölçeği, Ekonomik Sistemi Meşrulaştırma Ölçeği ve Kişisel bilgi formunun analiz sonuçlarına göre; Düşmanca Cinsiyetçilik ve Erkeklere İlişkin Korumacı Tutumlar” puanlarının ve düşük “Erkeklere ilişkin Düşmanca tutum puanlarının” ve kadınlarda yüksek “Erkeklere İlişkin Korumacı Tutumlar ve Ekonomik Sistemi Meşrulaştırma” puanlarının namusu kadının bekâretiyle ilişkilendirme ve erkekleri namusu korumaktan sorumlu tutma eğiliminde artışla ilişkilidir. Yine aynı çalışma sonucunda; namusu korumak adına kadınlara uygulanan şiddete yönelik tutumlar

konusunda erkeklere ilişkin korumacı tutumlar puanı ile bu tutumlarla pozitif yönde ilişki bulunurken kadınların erkeklere yönelik korumacı tutumlar puanı bu tutumlarla pozitif yönde ilişki bulunmuştur.

Ergin (2008) tarafından 242 kişi üzerinde yapılan araştırmada evli ve boşanmış kişilerin evlilik uyumu ve cinsiyetçilik açısından karşılaştırılması incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği, Evlilikte Uyum Ölçeği ve Bem Cinsiyet Rolü Envanteri-Kısa Formu analiz sonuçlarına göre düşmanca cinsiyetçilik düzeyi düşük olan erkeklerin evlilik uyumu, düşmanca cinsiyetçilik düzeyi yüksek olan erkeklerin evlilik uyumundan daha yüksek bulunurken; düşmanca cinsiyetçilik düzeyi düşük olan erkekler düşmanca cinsiyetçilik düzeyi düşük olan kadınlara göre daha yüksek evlilik uyumuna sahiptirler.

Ercan (2009) tarafından 303 kişi üzerinde yapılan araştırmada kadınlara yönelik çelişik duygulu cinsiyetçiliğin, erkeklere yönelik çelişik duygulu tutumların, toplumsal cinsiyete dayalı sistemi meşrulaştırmanın ve dini yönelimin evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumlarla ilişkisi incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre kadınlara yönelik düşmanca cinsiyetçilik ve erkeklere yönelik korumacı tutumların evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddeti daha destekler tutumları yordadığı bulunmuştur. Kadınlara yönelik korumacı cinsiyetçilik ve erkeklere yönelik düşmanca tutumların ise evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddetle ilgili negatif tutumları yordadığı bulunmuştur.

Okutan (2010) tarafından duygusal birlikteliği olan 400 lisans öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada, cinsiyetçilik, romantik ilişkilerde kadın ve erkek rollerine ilişkin kalıp yargılar ve bağlanma biçimlerinin eşcinsellere yönelik tutumlarla olan ilişkisi araştırılmıştır. Katılımcılara uygulanan Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği, Eşcinsellere İlişkin Tutumlar Ölçeği, Romantik İlişkilerle İlgili kalıp Yargılara İlişkin Tutumlar Ölçeği ve Demografik Bilgi Formu analiz sonuçlarına göre saplantılı, korkulu ve kayıtsız bağlanma biçimine sahip olanların güvenli bağlananlara göre cinsiyetçi tutumu daha çok benimsedikleri görülmektedir. Korumacı cinsiyetçilik alt boyutunda korkulu, kayıtsız ve saplantılı bağlanma biçimine sahip olanların güvenli olanlara göre daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Ayrıca korkulu ve kayıtsız bağlananların düşmanca cinsiyetçilik tutumları güvenli bağlananlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kurt (2011) tarafından ilk önce 328, daha sonra 147 kişi üzerinde yapılan araştırmada, cam uğurum ile dūřmanca ve korumacı cinsiyetęilik arasındaki ilişki araştırılmıştır. Cam uğurum, ũst dūzey pozisyonlar işler yolundayken kadınların bu pozisyonlara getirilmemesi, ancak işler yolunda gitmediğinde kadınların bu pozisyonlar ięin tercih edilmesi durumu ięin kullanılır. Araştırma sonucuna gōre cam uğurum ile korumacı cinsiyetęilik ve dūřmanca cinsiyetęilik arasında anlamlı bir ilişki olmadığı bulunmuştur.

Yumuřak (2013) tarafından 1171 ũniversite ũğrencisi üzerinde yapılan araştırmada ũniversite ũğrencilerin flōrt şiddetine yōnelik tutumları ile toplumsal cinsiyetęilik tutumları ve narsisistik kişilik ũzellikleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan ęeliřik Duygulu Cinsiyetęilik Őlęeęi, Erkeęin Flōrtte Uyguladığı Psikolojik şiddete Yōnelik Tutumlar, Erkeęin Flōrtte Uyguladığı Fiziksel şiddete Yōnelik Tutumlar, Kadının Flōrtte Uyguladığı Fiziksel şiddete Yōnelik Tutumlar, Narsisistik Kiřilik Envanteri ve Kiřisel Bilgi Formu analiz sonuğlarına gōre; ũniversite ũğrencilerinin ęeliřik duygulu cinsiyetęilik dūzeyleri ve flōrt şiddetine yōnelik tutumları arasında pozitif yōnde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Őğrencilerin erkeklere ilişkin ęeliřik duyguları ile flōrt şiddetine yōnelik tutumları arasında pozitif yōnde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Őzdemir (2013) tarafından ũnce ilk ęalıřmada 339 ikinci ęalıřmada 583 ũniversite ũğrencisi üzerinde yapılan araştırmada Tũrk kimliği, tek milliyetęi ideoloji, ęeliřik duygulu cinsiyetęilik, muhafazakârlık ve dini yōnelim arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada ilk ũnce Militarist Tutum Őlęeęi ile askeriyenin Erkeksi Yapısı Őlęeęi geliştirilmiş ve doğrulanmıştır. Daha sonra yapılan analiz sonuğlarına gōre Tũrk kimliği ile duygusal baę ve bilişsel bağın artması, dūřmanca ve korumacı cinsiyetęi tutumları arttırmaktadır. Bu sonuğ askeriyede erkeğin ũstũnlũęine ve askerlik gōrevinin erkeksi bir olgu olarak kabulũne ilişkin tutumları desteklediği bulunmuştur.

Bızancır (2014) tarafından 606 ũniversite ũğrencisi üzerinde yapılan ęalıřmada, ũniversite ũğrencilerinin ailede kadına yōnelik şiddeti meşru gōrme, cinsiyetęilik ve ũznel iyi oluř dūzeylerinin maruz kalman negatif ayrımcılık, yapılan negatif ayrımcılık, cinsiyet ve politik gōrũřlerine gōre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Katılımcılara uygulanan ęeliřik Duygulu Cinsiyetęilik Őlęeęi, Yařam Doyum Őlęeęi, Pozitif ve Negatif Duygu Durum Őlęeęi, Ailede Kadına Yōnelik

Şiddeti Meşru Görme Ölçeği ve anket sorularının analiz sonuçlarına göre; ailede kadına yönelik şiddeti meşru görme ve cinsiyetçilik arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunurken, öznel iyi oluş ile cinsiyetçilik ve ailede kadına yönelik şiddeti meşru görme arasında negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Erkut (2015) tarafından 480 kişi üzerinde uygulanan çalışmada çelişik duygulu cinsiyetçilik, yetkecilik ve sosyal baskınlık yönelimi ile evlilikte kadına yönelik şiddete yönelik tutumlar araştırılmıştır. Katılımcılara uygulanan Sağ Kanat Yetkecilik Ölçeği, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği, Sosyal Baskınlık Yönelimi Ölçeği, Evlilikte Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu analiz sonuçlarına göre; katılımcıların düşmanca cinsiyetçilik, yetkecilik ve sosyal baskınlık yönelimi düzeyleri arttıkça evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir. Araştırmanın bir diğer sonucu ise; erkeklerin çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri ve sosyal baskınlık yöneliminin eşitliğe karşı olma bileşeninden aldıkları puanları kadınlarınkinden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Dinçer (2016) tarafından 340 rehber öğretmen üzerinde yapılan çalışmada rehber öğretmenlerin kişiler arası ilişki bağlamında cinsiyetçilik ve yüklenme karmaşıklığı incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Kişi Algı Ölçeği, Kişiler Arası İlişki Boyutları Ölçeği, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği analizlerinin sonuçlarına göre; İstanbul'daki rehber öğretmenlerin cinsiyetçilik düzeyleri ortalamanın üstünde bulunurken, empati ve duygu farkındalığı düzeyleri ise ortalamanın altında bulunmuştur. 6 ile 10 yıl arasında çalışan erkek rehber öğretmenlerinde düşmanca cinsiyetçilik daha fazla bulunurken erkek rehber öğretmenlerin cinsiyetçilik düzeyi de kadın rehber öğretmenlerin cinsiyetçilik düzeyinden daha yüksek bulunmuştur.

Tarhan, Gündüz ve Ekşioğlu (2017) tarafından 420 Psikolojik Danışmanlık lisans öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada öğrencilerin çelişik duygulu cinsiyetçilik, toplumsal cinsiyet rolleri, evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar ve cinsiyet arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği, Toplumsal Cinsiyet Oluşum Ölçeği, Evlilikte Kadına Yönelik Şiddete İlişkin Tutumlar Ölçeği analiz sonuçlarına göre cinsiyet ve eşitlikçi cinsiyet rollerinin fiziksel şiddete yönelik tutumu yordadığı bulunmuştur.

Yurtdışında yapılan araştırmalarda olduğu gibi Türkiye'deki bulgularda da erkeklerin çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri kadınlardan daha fazlayken, cinsiyetçilik ve şiddet eğilimi, yetkecilik ve kadına ilişkin olumsuz tutumların ilişkili olduğu görülmektedir.

2.7. Sosyal İlgisi ile İlgili Yapılan Araştırmalar

2.7.1. Sosyal İlgisi ile Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Grever, Tseng ve Friedland (1973) tarafından sosyal ilgi leğinin geliştirilmesi ve sosyal ilginin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlı yapılan araştırmada, cinsiyetler arası sosyal ilgi düzeyleri açısından kadınların sosyal ilgi puanları erkeklerin sosyal ilgi puanından daha yüksek bulunmuştur. Akademik başarı ile sosyal ilgi arasında pozitif yönde bir ilişki bulunurken, sosyo-ekonomik düzey ile sosyal ilgi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Araştırmada sosyal ilgi ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiye bakmak için Kaliforniya Kişilik leği kullanılmıştır. Bu araştırma bulgularına göre sorumluluk, sosyalizasyon, yeterlilik, sosyallik, hoşgörü, topluma uyarak başarı elde etme, entelektüel yeterlilik, iyi izlenim, toplumsallık kişilik özellikleri ile sosyal ilgi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken, esneklik kişilik özelliği ile negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Crandall ve Reimanis (1976) tarafından yapılan 30 erkek ve 30 kadın olmak üzere toplam 60 katılımcıdan oluşan araştırmada, katılımcıların zaman oryantasyonu, mutluluk, sevmedikleri yemekler ve doyum ile sosyal ilgileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre zaman oryantasyonu ile ilgili yapılan analizlerde geçmişle ilgili olmak ile sosyal ilgi arasında anlamlı düzeyde negatif ilişki bulunurken, gelecek ve şimdi odaklı olmak ile sosyal ilgi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Mutluluk ve doyum ile sosyal ilgi arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur. 26 kız ve 26 erkek olmak üzere 52 katılımcıdan oluşan zaman yönetimi ile sosyal ilgi arasındaki ilişkinin araştırıldığı araştırma sonucuna göre zaman yönetimi ile sosyal ilgi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Çocukluk anıları ile sosyal ilgi arasındaki ilişkiyi araştırmak amaı ile 57 kadın ve 57 erkek olmak üzere toplam 114 katılımcı ile bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma sonucuna göre çocukların anılarının sosyal ilgi düzeylerinin yüksek ya da düşüklüğüne bağlı olarak farklılaştığı bulunmuştur.

Crandall (1980) tarafından yapılan kendini ayarlama ile sosyal ilgi arasındaki ilişki sonucuna göre iyi olma ve kendini ayarlama ile sosyal ilgi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Dixon ve Stevick (1982) tarafından 121 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada, sosyal ilgi ve özgeci davranış kır-kent farklılıkları açısından incelenmiştir. Araştırmada Sosyal İlgi Ölçeği (SII) kullanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre kır ya da kent yaşamının sosyal ilgi ile ilişkisi bulunmamıştır.

Markowski ve Greenwood (1984) tarafından 52 evli çift üzerinde yapılan çalışmada, sosyal ilgi ile evlilik uyumu arasındaki ilişki incelenmiştir. Sosyal İlgi İndeksi ve İkili Uyum Ölçeği ile toplanan veri analizleri sonucunda evlilik uyumu ile sosyal ilgi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Dixon, Wilingham, Chandler ve Mc Dougal (1986) tarafından psikoloji eğitimi kursundaki 136 kadın ile 29 erkek toplam 165 katılımcı üzerinde yapılan çalışmada sosyal ilgi, dogmatizm, mutluluk ve mizah duygusu arasındaki ilişki incelenmiştir. Sosyal İlgi Ölçeği (SII), Rokeach Dogmatizm Ölçeği, Mutluluk Envanteri ve Mizah Duygusu Envanteri ile toplanan veri analizleri sonucuna göre mizah duygusu yüksek olanlar, düşük sosyal ilgiye karşın kendini daha mutlu hissetmektedir.

Forman ve Crandall (1986) tarafından hastanenin psikiyatri kliniğinde yatmakta olan 13 kadın ve 13 erkek ile klinikte çalışan 29 öğrenci ve 94 lisans öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada sosyal ilgi ile irrasyonel (gerçekçi olmayan) inançlar arasındaki ilişki incelenmiştir. Sosyal İlgi (SII), Kişilik Ölçeği (Identity Scale) ve İrrasyonel İnançlar Testi ile toplanan veri analiz sonuçlarına göre, tüm katılımcılarda sosyal ilgi ile irrasyonel inançlar arasında negatif bir ilişki bulunmuştur. Erkek ve kadın katılımcılarda sosyal ilgi ile bağımlılık arasında anlamlı bir ilişki bulunurken, klinik öğrenciler açısından anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Mevnier ve Royce (1988) tarafından 173 kadın, 32 erkek olmak üzere toplam 205 katılımcı üzerinde yapılan çalışmada yaş ile sosyal ilgi arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara Retired Senior Volunteer Programı (Emekli Gönüllü Program) uygulanmıştır. Sosyal İlgi Ölçeği (SII) ile test tekrar tekniği ile 5 haftalık periyotlarla toplanan veri analizi sonuçlarına göre yaş ile sosyal ilgi düzeyi arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Leak ve Williams (1989) tarafından 107 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada sosyal ilgi ile aile içinde algılanan kişilerarası ilişkinin kalitesi incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Sosyal İlgi Skalası (SIS), Sosyal İlgi Ölçeği (SII) ve Aile Ortamı Ölçeği (Family Environment Scale) sonuçlarına göre sosyal ilgi ile aile ortamı ölçeği (ilişkilerde anlamlılık, aile içinde olumlu uyum, dini ahlaki, entelektüel- kültürel ve kişisel gelişim) puanları ile pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken, çatışma ile sosyal ilgi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Kaplan (1991) tarafından 568 lise öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada cinsiyete göre sosyal ilgi incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Sosyal İlgi Ölçeği (SII), Sulliman Sosyal İlgi Skalası (SSSI) verilerine göre kadınların sosyal ilgi puanları erkeklerinkinden daha yüksek bulunmuştur. Bir diğer sonuç ise ruh sağlığı bakımından kadınlar erkeklere göre daha iyi bulunmuştur. Kadınların erkeklere göre yaşam görevinde daha başarılı oldukları ve başkaları için daha çok endişelendikleri çıkan sonuçlardan diğerleridir.

Crandall ve Harris (1991) tarafından üniversitede rehberlik ve psikolojik danışmanlık eğitimi alan 55 kadın ve 30 erkek üzerinde yapılan araştırmada sosyal ilgi ile iş birliği ve özgecilik arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Prisoner's Dilemma Oyunu Ölçeği, Sosyal İlgi Ölçeği (SIS) verilerine göre başkalarına yardım etmek isteyenlerin sosyal ilgi puanları daha yüksek bulunurken, empati ile başkalarına yardım etme arasında da ilişki bulunmuştur. Diğer bir sonuca göre ise sosyal ilgi ile iş birliği davranışı arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Logan, Kern, Curlette ve Trad (1993) 11'i bekar, 118'i evli 129 çift üzerinde farklı yaşam stillerinin çiftlerin uyum ve sosyal ilgi düzeyleri ile ilişkisini demografik bilgilerle birlikte incelemiştir. Katılımcılara uygulanan Uyum Ölçeği (Dyadic Adjustment Scale) ile Yaşam Stili Kişilik Ölçeği (Life Style Personality Inventory) verilerine göre sosyal ilgi puanları yüksek olan çiftlerin uyum puanları da yüksek çıkmıştır. Çiftlerin uyum puanları ile benzer yaşam stilleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Edwards ve Kern (1995) tarafından 2 erkek ve 60 kadından oluşan 62 öğretmen üzerinde yapılan araştırmada öğretmenlerin sosyal ilgi düzeyleri ile öğrenci

davranışları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada öğretmenlerin sosyal ilgi düzeyi ile öğrencilerin rekabet- liderlik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Öğretmenlerin sosyal ilgi düzeyleri ile öğrencilerin istekli, hazır ve yetenekli olmaları arasında pozitif bir ilişki bulunurken öğrencilerin yıkıcı davranışları, saldırganlık ve sabırsızlık arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Ashby, Kottman ve Drapher (2002) tarafından 262 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada sosyal ilgi ile kontrol odağı ilişkisi incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Sosyal İlgi Ölçeği ile İç-Dış Kontrol Ölçeği verilerine göre; sosyal ilgi düzeyinin iç kontrol odağı ile dış kontrol odağının belirleyicisi olmadığı bulunmuştur.

Kaplan (2003) tarafından 159 kız, 131 erkek öğrenciden oluşan 290 öğrenci (9 ile 12. sınıfta okuyan öğrenciler) üzerinde yapılan çalışmada sosyal ilgi ile iş birliği arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara Sosyal İlgi Ölçeği (SII) ile Tutsak İkilemi Oyunu (Prisoner's Dilemma Game) uygulanmıştır. Öğrenciler, sosyal ilgi puanı yüksek olan 35 çift öğrenci ile sosyal ilgi puanı düşük olan 35 çift öğrenci olmak üzere iki gruba ayrılmıştır ve öğrencilere iş birliği oyunu oynatılmıştır. Araştırma bulgularına göre sosyal ilgi ile iş birliği davranışı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki vardır.

Johnson, Smith ve Nelson (2003) tarafından 813 lisans öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada genç yetişkinlerin sosyal ilgi, cinsiyet, doğum sırası ve aile etkileşimi arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Sosyal İlgi Ölçeği (SII), Öz Bildirim Aile Envanteri (Self-Report Family Inventory) ve Kişisel Bilgi Formu verilerine göre kadınların sosyal ilgi düzeyleri erkeklerinkine göre daha yüksek bulunurken, doğum sırası ile sosyal ilgi arasında bir ilişki bulunamamıştır. Bir diğer araştırma bulgusu ise genç yetişkinlerin sosyal ilgi düzeyleri ile aile etkileşiminin uyum, çatışma ve duygusal anlamlılık boyutları arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Leak (2006) tarafından 67 kadın 38 erkek lisans öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada sosyal ilgi ile maneviyatın çeşitli türleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Sosyal İlgi Ölçeği ile Maneviyatın Çeşitli Boyutlarını ölçen ölçeğin verilerine göre köktencilik ve olumsuz dindarlık olarak kabul edilen dini kavimcilik ile sosyal ilgi arasında negatif yönde bir ilişki bulunurken, maneviyat ile sosyal ilgi arasında pozitif bir ilişki bulunmuştur.

Yukarıda verilen araştırma bulgularına bakıldığında, sosyal ilginin empati, iş birliği, başkalarına yardım etme ve psikolojik sağlıklılıkla ilişkili olduğu görülmektedir.

2.7.2. Sosyal İlgii ile Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Soyer (2001) tarafından 806 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada öğrencilerin sosyal ilgi düzeyleri bazı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma sonucuna göre akademik başarının algılanışında kendini başarılı olarak algılayan öğrencilerin sosyal ilgi düzeyleri yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin yetiştikleri ailenin yapısına, ailenin gelir düzeyine, yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yerleşim yerine, organ eksikliğine, sınıf düzeylerine, bölümlerine, anne babalarının eğitim düzeyine ve cinsiyetlerine göre sosyal ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur.

Kalkan (2010) tarafından Ondokuz Mayıs Üniversitesinde okuyan 300 birinci sınıf öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada ergen romantik ilişkilerinde sorun çözme davranışı ile sosyal ilgi arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan “Ergenler İçin Romantik İlişkilerde Sorun Çözme Ölçeği” ve “Adlerian Sosyal İlgii Ölçeği-Romantik İlişki Formu” verilerine göre sosyal ilgi ile duygusal istismar, fiziksel istismar ve soruna yönelme arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyal ilgi puanları düşük olan ergenlerin romantik ilişkilerde daha fazla duygusal ve fiziksel istismara yöneldikleri bulunurken, sosyal ilgi puanları yüksek olan ergenlerin olumlu başa çıkma yollarını kullandıkları bulunmuştur.

Erginsoy (2010) tarafından 178’i kadın 152’si erkek olmak üzere toplam 330 öğretmen adayı üzerinde yapılan çalışmada öğretmen adaylarının sosyal ilgi düzeyleri, bilişsel çarpıtmaları ve ilk anıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan Toplumsal İlgii Ölçeği, Bilişsel Çarpıtma Ölçeği, Manaster ve Perryman İlk Anılar Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu verilerine göre toplumsal ilgi ile cinsiyet, yaş, doğum sırası, anne-baba eğitimi, yaşamını geçirdiği bölge arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Toplumsal ilgi düzeyleri ile zihin okuma ve gerçekçi olmayan ilişki beklentisi arasında pozitif yönde bir ilişki bulunurken, toplumsal ilgi düzeyleri ile yakınlıktan kaçınma düzeyleri arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur. Toplumsal ilgi ile ilk anılar arasındaki ilişkiyi incelemek amacı ile yapılan analiz sonuçlarına göre grupta yaşanan deneyimler, cömertlik ve korku yaşantılarının varlığı toplumsal ilgi düzeyinde pozitif yönde farklılıklar oluşturduğu bulunurken,

anne, aileden olmayan ilişkiler, olaya ait ses kalıntılarının, nötr duygularının olması toplumsal ilgi düzeyinde negatif yönde farklılıklar oluşturduğu bulunmuştur.

Helvacı (2012) tarafından 330 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada, üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sorun çözme biçimleri, romantik ilişkilerde sosyal ilgi ve aşk biçimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan “Ergenler İçin Romantik İlişkilerde Sorun Çözme Ölçeği”, “Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği” ve “Adlerian Sosyal İlgi Ölçeği-Romantik İlişki Formu” verilerine göre sosyal İlgi ile özgeci aşk, arkadaşça aşk ve tutkulu aşk arasında pozitif ilişki bulunurken sosyal ilgi ile oyun gibi aşk arasında negatif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Özaydınlık (2014) tarafından 100 evli çift üzerinde yapılan araştırmada, evli çiftlerin evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi arasındaki ilişki incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan “Evlilikte Uyum Ölçeği”, “Sıfatlara Dayalı Kişilik Ölçeği”, “Romantik İlişkilerde Adlerian Sosyal İlgi Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” verilerine göre evli çiftlerin evlilik uyumu ile romantik ilişkilerdeki sosyal ilgileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Kayacı (2014) tarafından 438 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada üniversite öğrencilerin psikolojik doğum sıraları ve sosyal ilgi düzeylerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerini yordamadaki rolü incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan “Toplumsal İlgi Ölçeği”, “Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği” ve “White-Campbell Psikolojik Doğum Sırası Envanteri” analizleri sonucunda psikolojik dayanıklılık, kendini adama, kontrol, meydan okuma ile sosyal ilgi arasında pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Sosyal ilgi ve psikolojik doğum sırası ile büyük ve küçük çocuk psikolojik doğum sırası arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunurken; ortanca çocuğun psikolojik doğum sırası ile sosyal ilgi arasında negatif yönde ilişki bulunmuştur.

Kalkan ve Koçyiğit (2016) tarafından 239 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan araştırmada romantik ilişkilerde gelecek zaman yönelimi araştırılmıştır. Katılımcılara uygulanan “Adlerian Sosyal İlgi Ölçeği-Romantik İlişki Formu” ve “Romantik İlişkilerde Gelecek Zaman Yönelimi Ölçeği” sonuçlarına göre romantik ilişkilerde sosyal ilgi gelecekteki zaman yöneliminin önemli bir yordayıcısı olarak bulunmuştur.

Tekinalp (2016) tarafından yaşları 18 ile 60 arasında değişen 247 kişi üzerinde yapılan araştırmada Tırkiye’de psikolojik sağlımlığın yordayıcıları olarak başa çıkma, sosyal ilgi ve psikolojik doğum sırası incelenmiştir. Katılımcılara uygulanan ‘‘Sosyal İlgi leği’’, ‘‘White-Campbell Psikolojik Doğum Sırası Envanteri’’, ‘‘Stresle Başa ıkma Envanteri’’, ‘‘Kendini Toparlama Gücü leği’’ ve ‘‘Risk Faktörleri Listesi’’ analiz sonuçlarına göre Sosyal ilgi ve kendini toplama gücü arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Sosyal ilginin kendini toplama gücünü yordadığı bulunmuştur. Yüksek sosyal ilgiye sahip bireylerin aktif problem çözme baş etme stratejilerini daha fazla kullanıp kendilerini daha kolay toparlayabildikleri bulunmuştur. Başa çıkmak için dış yardım alan kişilerin sosyal ilgileri daha yüksek çıkmıştır.

Yurt içinde yapılan sosyal ilgi çalışmalarında, yurtdışı araştırmalarda olduğu gibi benzer sonuçlar bulunduğu; buna göre sosyal ilgi düzeyi yüksek bireylerin ruh sağlıkları, kişilerarası ilişkileri ve genel yaşam tutum ve becerilerinde daha işlevsel özellikler gösterdiği görülmektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

III. YÖNTEM

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeylerinin çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeyleri ile ilişkisini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen betimsel bir çalışmadır. Bu bölümde sırasıyla evren ve örneklem, veri toplama araçları, işlem yolu ve verilerin analizine ilişkin bilgi verilmiştir. Bu araştırma betimsel ve ilişkisel bir tarama çalışmasıdır.

3.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2017-2018 öğretim yılında Mersin Üniversitesinin çeşitli fakültelerinde (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Eğitim Fakültesi) öğrenim görmekte olan birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Bu öğrenciler arasından kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilen 358 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Örnekleme giren öğrencilerin dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Örneklem Grubunun Genel Dağılımı

		N	%
Cinsiyet	Kadın	243	67.9
	Erkek	115	32.1
İlişki Durumu	İlişkisi var	137	38.3
	İlişkisi yok	221	61.7
İlişki Süresi	6 aydan az	25	7.0
	6 ay-12 ay arası	20	5.6
	12 aydan fazla	92	25.7

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmanın örneklemini araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 243 kadın, 115 erkek olmak üzere toplam 358 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemin %67,9’u kadın, %32,1’i erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21,86 (SS= 2,65)’dir. Araştırmaya katılan öğrencilerden devam eden romantik ilişkisi olanlar 137 kişi olup örneklemin %38,3’ünü oluştururken, romantik bir ilişkisi olmayan 221 kişi ise örneklemin %61,7’sini oluşturmaktadır. Devam eden romantik ilişki süresi 6 aydan az olan öğrenciler 25 kişi

olup tüm örneklemin %7,0'ını oluşturmakta, devam eden romantik ilişki süresi 6 ay-12 ay arası olanlar 20 kişi olup tüm örneklemin %5,6'sını oluşturmakta ve devam eden romantik ilişki süresi 12 ay'dan fazla olan öğrenciler 92 kişi olup tüm örneklemin %25,7'sini oluşturmaktadır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma için gerekli veriler “Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği”, “Romantik İlişkilerde Adlerian Sosyal İlgil Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” ile toplanmıştır.

3.2.1. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği

Katılımcıların, çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerini belirlemek amacı ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği uygulanmıştır. 22 maddeden oluşan ÇDCÖ ilk olarak Glick ve Fiske (1996) tarafından geliştirilmiştir. Ülkeler arası çalışmalarda, ölçekte bulunan bazı maddelerin puanlarının ters yönlü kodlamasından dolayı yaşanan problemleri yok etmek amacı ile Glick ve arkadaşları (2000) tarafından ters kodlama gerektirmeyecek şekilde tekrar yazılmıştır. Ölçek, Uğurlu (2002) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. 6'lı Likert tipinde derecelendirilen ölçekte 1 puan “hiç katılmıyorum” 6 puan ise “tamamen katılıyorum” anlamına gelmektedir. Ölçeğin “düşmanca cinsiyetçilik” ve “korumacı cinsiyetçilik” olmak üzere iki alt boyutu vardır. 22 maddeden 11'i düşmanca cinsiyetçiliği ölçerken, kalan 11 madde de korumacı cinsiyetçiliği ölçmektedir. Düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik arasında pozitif bir korelasyon ($r = .29$, $N = 1023$, $p < .01$) bulunmuştur. ÇDCÖ'nin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) .85 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutları için ayrı ayrı yapılan güvenirlik hesaplamaları sonucunda Düşmanca cinsiyetçiliğin Cronbach alfa katsayısı .87 iken, korumacı cinsiyetçiliğin Cronbach alfa katsayısı .78 olarak bulunmuştur. Düşmanca cinsiyetçilik alt boyutunu ölçen maddeler; 2, 4, 5, 7, 10, 11, 14, 15, 16, 18, 21 iken Korumacı cinsiyetçilik altboyutunu ölçen maddeler; 1, 3, 6, 8, 9, 12, 13, 17, 19, 20, 22'dir.

3.2.2. Romantik İlişkilerde Adleryan Sosyal İlgil Ölçeği

Katılımcıların romantik ilişkilerindeki sosyal ilgi düzeylerini belirlemek amacı ile Romantik İlişkilerde Adleryan Sosyal İlgil Ölçeği kullanılmıştır. Kalkan (2009) tarafından geliştirilen ölçek 24 maddeden oluşmaktadır. 5'li Likert tipinde derecelendirilen ölçekte 1 “Kesinlikle katılmıyorum”, 5 “Kesinlikle katılıyorum” anlamına gelmektedir. Negatif puanlar ters puanlandıktan sonra ölçekten alınan

yüksek puan kişinin sosyal ilgi düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 24 iken en yüksek puan 120'dir. Ölçeğin yapı geçerliliğini bulmak için faktör analizi uygulanmıştır. Kaiser-Meyer Olkin örneklem uygunluk katsayısı .92, Barlett Sphericity testi ($p < 0.001$) anlamlı bulunmuştur. Analiz sonucuna göre toplam varyansın %34,13'ünü açıklayan, tek alt boyuttan oluşan 24 maddelik ölçek elde edilmiştir. Ölçeğin, Sosyal İlgil Ölçeği (Soyer, 2004) ile arasında .64 ($r=0.64$) ilişki bulunmuştur. Üç hafta arayla yapılan çalışmada test-tekrar güvenilirlik katsayısı .93 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı .90 olarak bulunurken minimum ve maksimum katsayıları 0.32 ile 0.67 arasında bulunmuştur.

3.2.3. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerini tespit etmek amacı ile araştırmacı tarafından "Kişisel Bilgi Formu" hazırlanmıştır. Bu form ile öğrencilerin yaşları, cinsiyetleri, devam eden romantik ilişki durumları ve devam eden romantik ilişkilerinin süreleri tespit edilmiştir.

3.3. Verilerin Analizi

Araştırmanın verilerini analiz etmeden önce verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kolmogorov Smirnov testi sonuçları düşmanca cinsiyetçilik ($p = .088$), korumacı cinsiyetçilik ($p = .071$) ve sosyal ilgi ($p = .133$) ölçeklerinden alınan puanların normal dağılım gösterdiğini ortaya koymuştur. Buna göre araştırma sorularına yanıt bulmak amacıyla Pearson korelasyon analizi ve Manova analizi kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

IV. BULGULAR

Bu bölümde denenceleri test etmek amacı ile yapılan istatistiksel analizlere ilişkin bilgiler ve bu analizler sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Birinci Denenceye İlişkin Bulgular

Denence 1: Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır. Araştırmanın birinci denencesini test etmek için Pearson Korelasyon analizi yapılmış ve romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi düzeyi ile düşmanca cinsiyetçilik düzeyi arasında negatif yönde anlamlı ve düşük bir ilişki bulunmuştur ($r = -.135, p < .05$). Romantik ilişkide sosyal ilgisi düzeyi yükseldikçe düşmanca cinsiyetçilik düzeyi düşerken, düşmanca cinsiyetçilik düzeyi yükseldikçe sosyal ilgi düzeyi düşmektedir. Bu bulgulara göre araştırmanın birinci denencesi doğrulanmıştır.

4.2. İkinci Denenceye İlişkin Bulgular

Denence 2: Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır. Araştırmanın ikinci denencesini test etmek için Pearson Korelasyon analizi yapılmış ve romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi düzeyi ile korumacı cinsiyetçilik düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r = .053, p > .05$). Bu bulguya göre araştırmanın ikinci denencesi doğrulanmamıştır.

4.3. Üçüncü Denenceye İlişkin Bulgular

Denence 3: Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri cinsiyete göre anlamlı fark göstermektedir. Araştırmanın üçüncü denencesini test etmek amacıyla tek faktörlü Manova analizi yapılmıştır. Öğrencilerin cinsiyetine göre sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeylerine ilişkin betimleyici istatistik bulguları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Betimleyici İstatistik Bulguları

	Cinsiyet	$\bar{x}$	S	N
Düşmanca cinsiyetçilik	Kadın	30,3333	9,04899	243
	Erkek	37,5565	8,38983	115
Korumacı cinsiyetçilik	Kadın	35,6296	8,65803	243
	Erkek	34,1739	7,94417	115
Toplam Sosyal İlg	Kadın	98,3128	9,95988	243
	Erkek	90,6783	12,58205	115

Tablo 2'ye göre korumacı cinsiyetçilik ve sosyal ilgi düzeyi açısından kadınların puan ortalaması yüksekken, düşmanca cinsiyetçilikte erkeklerin puan ortalaması yüksektir.

Bu farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını bulmak amacıyla yapılan tek faktörlü manova analizi sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik açısından cinsiyete göre anlamlı fark olduğunu ortaya koymaktadır [Wilks Lambda (Λ)= 0.760, $F(3, 354)= 37.33$, $p<.01$]. Bu bulgu, sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların cinsiyete göre değiştiğini gösterir.

Sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik puanlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile cinsiyete göre faktör bazında yapılan tek yönlü Anova sonuçları şu şekildedir:

Buna göre düşmanca cinsiyetçilik [$F(1, 356)= 52.078$, $p<.01$] ve sosyal ilgi [$F(1, 356)= 38.515$, $p<.01$] puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterirken, korumacı cinsiyetçilik [$F(1, 356)= 2.324$, $p>.05$] puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Erkek öğrencilerin düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri, kadın öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek bulunurken, kadın öğrencilerin sosyal ilgi düzeyleri erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

BÖLÜM 5

V. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu bölümde üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ile düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasındaki ilişki ve üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığı ile ilgili bulgular tartışılıp yorumlanmış, araştırma sonucu ve öneriler verilmiştir.

5.1. Sonuçlar

1. Romantik ilişkide sosyal ilgi düzeyi yükseldikçe düşmanca cinsiyetçilik düzeyi azalmakta, düşmanca cinsiyetçilik düzeyi yükseldikçe sosyal ilgi düzeyi azalmaktadır.
2. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki yoktur.
3. Üniversitedeki erkek öğrencilerin düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri, kadın öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek bulunurken, kadın öğrencilerin sosyal ilgi düzeyleri erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Korumacı cinsiyetçiliğin cinsiyete göre anlamlı bir farkı bulunmamıştır.

5.2. Tartışma ve Yorum

5.2.1. Birinci Denence ile İlgili Tartışma ve Yorum

Denence1: Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır.

Araştırmada romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi düzeyi ile düşmanca cinsiyetçilik düzeyi arasında negatif yönde anlamlı ve düşük bir ilişki bulunmuştur. Romantik ilişkide sosyal ilgi düzeyi yükseldikçe düşmanca cinsiyetçilik düzeyi düşerken, düşmanca cinsiyetçilik düzeyi yükseldikçe sosyal ilgi düzeyi düşmektedir.

Yapılan literatür taramasında böyle bir araştırmaya rastlanmamıştır. Düşmanca cinsiyetçilik ile yapılan literatür araştırmasında ise düşmanca cinsiyetçiliği yüksek kişilerin evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddeti destekler tutumları yordadığı bulunmuştur (Ercan, 2009). Düşmanca cinsiyetçiliği yüksek kişiler tecavüz

kurbanlarına karşı olumsuz tutum sahibi iken (Yalçın, 2006); tacizin kadınların kışkırtması sonucu olduğu düşüncesine sahiptir (Turgut, 2007). Bir diğer araştırma sonucuna göre ise düşmanca cinsiyetçiliği yüksek erkeklerin evlilik doyumu düşük bulunmuştur (Ergin, 2008). Bu araştırmalar da gösteriyor ki düşmanca cinsiyetçi tutuma sahip kişi kadın-erkek eşitliğini kabul etmez. Kadına düşmanca tutumlar sergiler. Düşmanca duygulara sahip olan bir kişiden empati kurması beklenemez. Bu durum romantik ilişkilerde soruna yol açar.

Sosyal ilgi ile ilgili araştırma bulgularına bakıldığında evli çiftlerin evlilik uyumu ile romantik ilişkilerdeki sosyal ilgileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Özaydınlık, 2014). Sosyal ilgi ile iş birliği arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur (Kaplan, 2003). Başkalarına yardım etme ve sosyal ilgi arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur (Crandall ve Harris, 1991). Bu araştırma sonuçları sosyal ilgisi yüksek kişilerin romantik ilişki deneyimlerinin daha olumlu olacağı söylenebilir.

Her iki konu ile ilgili yapılan araştırma sonuçları değerlendirildiğinde; düşmanca cinsiyetçilik olumsuz, düşmanca tutumları barındırırken, sosyal ilgi olumlu tutumları barındırır. Bu yüzden düşmanca cinsiyetçiliği yüksek kişinin romantik ilişkide sosyal ilgisi düşük çıkmış olabilir yorumu yapılabilir.

5.2.2. İkinci Denence ile İlgili Tartışma ve Yorum

Denence 2: Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır.

Araştırmada romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyi ile korumacı cinsiyetçilik düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Yapılan literatür taramasında böyle bir araştırmaya rastlanmamıştır. Korumacı cinsiyetçilik ile ilgili yapılan araştırma sonuçlarına göre ise korumacı cinsiyetçiliğin cinsel tacizi normal flörtleşme olarak kabul etmeyi etkilediği (Turgut, 2007); kadına yönelik şiddeti meşru görme ile ilişkili olduğu bulunurken (Işık, 2008); düşmanca cinsiyetçiliğe göre daha kabul edilebilir ve ayrımcılık olarak görülmediği sonuçları (Bohner, Ahlborn ve Steiner, 2010) bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre korumacı cinsiyetçilik de tıpkı düşmanca cinsiyetçilik gibi romantik ilişkiyi olumsuz etkilemektedir. Korumacı cinsiyetçilikte de kadın-erkek eşitliği söz konusu değildir. Literatür taraması sonuçlarına göre sosyal ilgi, empati, iş birliği, başkalarına yardım etme ve psikolojik sağlıklılıkla ilişkilidir. Korumacı cinsiyetçilik ve romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki çıkması beklenirken araştırma sonucuna göre anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bunun sebebi korumacı cinsiyetçiliğin düşmanca cinsiyetçiliğe göre daha kabul edilebilir olarak görülmesi ve ayrımcılık olarak algılanmaması olabilir.

5.2.3. Üçüncü Denence İle İlgili Tartışma ve Yorum

Denence 3: Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ile düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasındaki ilişki cinsiyete göre anlamlı fark göstermektedir.

Araştırmada erkek öğrencilerin düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri, kadın öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek bulunurken, kadın öğrencilerin sosyal ilgi düzeyleri erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasında cinsiyete göre anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Bu araştırmada erkek öğrencilerin düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri, kadın öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur. Bu bulgu, Dinçer (2016) tarafından 340 rehber öğretmen üzerinde yapılan araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Rehber öğretmenlerin kişiler arası ilişki bağlamında cinsiyetçilik ve yükleme karmaşıklığı incelendiği araştırma sonuçlarına göre; 6 ile 10 yıl arasında çalışan erkek rehber öğretmenlerinde düşmanca cinsiyetçilik daha fazla bulunurken erkek rehber öğretmenlerin cinsiyetçilik düzeyi kadın rehber öğretmenlerin cinsiyetçilik düzeyinden daha yüksek bulunmuştur.

Düşmanca cinsiyetçiliğin erkeklerde daha yüksek çıkması toplumsal cinsiyet eşitliğinin olmadığı bir toplumda yetişmenin bir sonucu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın bir diğer bulgusu; kadın öğrencilerin sosyal ilgi düzeyleri erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu sonucu destekleyen araştırmalar bulunmaktadır. Grever, Tseng ve Friedland (1973) cinsiyetler arası sosyal ilgi düzeyleri açısından kadınların sosyal ilgi puanlarını erkeklerin sosyal ilgi

puanından daha yüksek bulunmuştur. Kaplan (1991) tarafından 568 lise öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada cinsiyete göre sosyal ilgi incelenmiştir. Crandall (1980)'ın yaptığı araştırma sonucunda da üniversitede okuyan kız öğrencilerin sosyal ilgi puanları erkek öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Araştırma verilerine göre kadınların sosyal ilgi puanları erkeklerinkinden daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgular ile bu araştırmanın sonucunun benzer olduğu bulunurken, Soyer (2001) tarafından yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal ilgi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur. Bu bulgu ile bu araştırma sonucu benzerlik göstermemektedir.

Bu sonuç yine toplumun cinsiyetlere yüklediği anlamlarla ilgili olduğu söylenebilir. Toplum erkeklerin daha rekabetçi, güçlü ve karşı cinsten daha güçlü olmasını beklerken kadından daha işbirlikçi, daha duyarlı olmasını bekler. İnsanlar büyürken toplumun cinsiyetlere yüklediği bu anlamları içselleştirerek büyürler. Romantik ilişkilerde de kadınların sosyal ilgi puanlarının erkeklerden daha yüksek çıkma sebebi olarak böyle bir yorum yapılabilir.

Glick ve arkadaşlarının (2000) yaptığı araştırma sonucuna göre toplumsal cinsiyetçiliğin yüksek olduğu ülkelerde kadınların düşmanca cinsiyetçiliğe tepki gösterirken korumacı cinsiyetçiliğe tepki göstermediği bulunmuştur.

Korumacı cinsiyetçiliğin cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucu ise yapılan literatür çalışmalarında korumacı cinsiyetçiliğin ayrımcılık olarak görülmemesi ve kadınların da bu tür cinsiyetçiliği kabullenmiş olması ve toplumsal cinsiyetçiliğinin yüksek olmasından dolayı olabilir.

5.3. Öneriler

1. Bu araştırma Mersin Üniversitesi öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Daha geniş ve kültürel olarak daha farklı bölgelerden bir evren ve örneklem grubu ile yapılabilir.
2. Araştırma sonucundan elde edilen bulgular doğrultusunda çift terapisinde hem cinsiyetçilik hem de sosyal ilgi konusunda çiftlere farkındalık kazandırılabilir.
3. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve sosyal ilginin gelişimine katkı sağlamak amacı ile ilköğretimden başlanarak hem derslerde etkinlik olarak hem de psikolojik

danışmanın okul içinde yaptığı etkinliklerle bu iki konu hakkında küçük yaştan itibaren farkındalık geliştirilebilir.

4. Ebeveynlere toplumsal cinsiyet eşitliği ve sosyal ilgi konularında bilgilendirmeler yapıp çocuklarını daha doğru yönlendirmelerine yardımcı olunabilir.
5. Özellikle toplumsal cinsiyet eşitliği çeşitli devlet politikaları ile daha kapsamlı bir şekilde ele alınması gereken bir konudur. Bu tarz araştırma sonuçları belli politika değişikliklerine referans olabilir. Ve daha geniş çapta araştırmalar yaptırılarak önlemler alınabilir.

KAYNAKÇA

- Adler, A. (2011). *Psikolojik aktivite: Üstünlük duygusu ve toplumsal ilgi*, (B. Çorakçı, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Adler, A. (2013). *Yaşama sanatı*, (K. Şipal, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Adler, A. (2014). *İnsan tabiatını tanıma*, (A. Yörükan, Çev.). İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Adler, A. (2015). *Bireysel psikoloji*, (A. Kılıçoğlu, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Ansbacher, H.L. (2011). *Psikolojik aktivite: Üstünlük duygusu ve toplumsal ilgi* (B.Çorakçı,Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Ansbacher, H. (1991). The Concept of Social Interest. *Individual Psychology*, 47(1), 28-46.
- Asan, T. H. (2006). *Ders kitaplarında cinsiyetçilik ve öğretmenlerin cinsiyetçilik algılarının saptanması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Ashby, J. S., Kottman, T. ve Draper, K. (2002). Social interest and locus of control: Relationships and implications. *Journal of Individual Psychology*, 58(1), 52-61.
- Begany, J. J. ve Milburn, M. A. (2002). Psychological predictors of sexual harassment: Authoritarianism, hostile sexism, and rape myths. *Psychology of Men and Masculinity*, 3(2), 119.
- Beydoğan, B. (2001). *Çelişik duygulu cinsiyetçilik, ataerkillik ve toplumsal cinsiyet farklılıklarının yöneticilik pozisyonlarındaki kadınlara ilişkin tutumlar üzerindeki etklileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

- Bızancı, M. (2014). *Ailede kadına yönelik şiddeti meşru görme, cinsiyetçilik, öznel iyi oluş (Üniversite öğrencileri üzerinde bir çalışma)*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Bohner, G., Ahlborn, K. ve Steiner, R. (2010). How sexy are sexist men? Women's perception of male response profiles in the Ambivalent Sexism Inventory. *Sex Roles*, 62(7-8), 568-582.
- Bora, A. (2014). *Kadınların sınıfı: Ücretli ev emeği ve kadın öznelliğinin inşası*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Butler, J. (2012). *Taklit ve 'toplumsal cinsiyet'e karşı durma* (Akınhay, O., Çev.). İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Crandall, J. E. ve Harris, M. D. (1976). Social interest, cooperation, and altruism. *Individual Psychology: Journal of Adlerian Theory, Research and Practice*, 50-54.
- Crandall, J. E. ve Reimanis, G. (1976). Social interest and time orientation, childhood memories, adjustment and crime. *Journal of Individual Psychology*, 32(2), 203-211.
- Crandall, J. (1980). Adler's concept of social interest: theory measurement and implication for adjustment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39 (3), 481-95.
- Crandall, J.E. ve Harris, M.D. (1991). Social interest, cooperation, an altruism. *Individual Psychology*, 47, 115-120.
- Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma psikoterapi kuram ve uygulamaları* (T. Ergene, Çev.). Ankara: Mentis Yayıncılık.
- Curun, F. (2001). *Cinsiyetçilik, cinsiyet rolü yöneliminin ilişki doyumu üzerinde etkileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

- Dinçer, F. (2016). *Rehber öğretmenlerin kişilerarası ilişkilerinin yüklenme karmaşıklığı ve cinsiyetçilik bağlamında incelenmesi (İstanbul ili örneği)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Dixon, P. N. ve Stevick, R. A. (1982). Urban-rural differences in social interest and altruistic behavior. *The Journal of Social Psychology*, 118(2), 285-286.
- Dixon, P. N., Willingham, W. K., Chandler, C. K. ve McDougal, K. (1986). Relating social interest and dogmatism to happiness and sense of humor. *Individual Psychology: Journal of Adlerian Theory, Research and Practice*, 42(3), 421-427.
- Dökmen, Z. Y. (2014). *Toplumsal cinsiyet. Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Dumont, M., Sarlet, M. ve Dardenne, B. (2010). Be too kind to a woman, she'll feel incompetent: Benevolent sexism shifts self-construal and autobiographical memories toward incompetence. *Sex Roles*, 62(7-8), 545-553.
- Edwards, D. ve Kern, R. (1995). The implications of teachers' social interest on classroom behavior. *Individual Psychology: Journal of Adlerian Theory, Research and Practice*, 51(1), 67-73.
- Ercan, N. (2009). *Evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumların yordayıcıları: Çelişik duygulu cinsiyetçilik, sistemi meşrulaştırma ve dini yönelim*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Erginsoy, D. (2010). *Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal İlgileri, Bilişsel Çarpıtmaları ve İlk Anıları*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Erkut, A. (2015). *Kadına yönelik şiddet: Çelişik duygulu cinsiyetçilik, yetkencilik ve sosyal baskınlık yönelimi açısından bir inceleme*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Forman, B. D. ve Crandall, J. E. (1986). Social interest, irrational beliefs, and identity. *Individual Psychology*, 42(1), 26.

- Gençtan, E. (1998). *Psikanaliz ve sonrası*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
- Gianettoni, L. ve Roux, P. (2010). Interconnecting race and gender relations: Racism, sexism and the attribution of sexism to the racialized other. *Sex Roles*, 62(5-6), 374-386.
- Glick, P. ve Fiske, S. T. (1996). The ambivalent sexism inventory: differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(3), 491.
- Glick, P. ve Fiske, S. T. (1997). Hostile and benevolent sexism: Measuring ambivalent sexist attitudes toward women. *Psychology of Women Quarterly*, 21(1), 119-135.
- Glick, P., Fiske, S. T., Mladinic, A., Saiz, J. L., Abrams, D., Masser, B., ... ve Annetje, B. (2000). Beyond prejudice as simple antipathy: hostile and benevolent sexism across cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(5), 763.
- Glick, P., Lameiras, M., Fiske, S. T., Eckes, T., Masser, B., Volpato, C., ... ve Castro, Y. R. (2004). Bad but bold: Ambivalent attitudes toward men predict gender inequality in 16 nations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 86(5), 713.
- Greever, K. B., Tseng, M. S. ve Friedland, B. U. (1973). Development of the social interest index. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 41(3), 454-458.
- Grubbs, J. B., Exline, J. J. ve Twenge, J. M. (2014). Psychological entitlement and ambivalent sexism: Understanding the role of entitlement in predicting two forms of sexism. *Sex Roles*, 70(5-6), 209-220.
- Güçlü-Ergin, N. (2008). *Evli ve boşanmış kişilerin evlilik uyumu ve cinsiyetçilik açısından karşılaştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Helvacı, F. (2012). *Romantik ilişkilerde sorun çözme ve sosyal ilginin aşka ilişkin tutumlarla ilişkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi) Ondokuzmayıs Üniversitesi, Samsun.

- Işık, R. (2008). *Çelişik duygulu cinsiyetçilik, sistemi meşrulaştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- İnanç, B. ve Yerlikaya, E. E. (2008). *Kişilik kuramları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Johnson, P., Smith, A. J. ve Nelson, M. D. (2003). Predictors of Social Interest in Young Adults. *Journal of Individual Psychology*, 59(3).
- Kalkan, M. (2009). Adlerian Social Interest Scale-Romantic Relationship Form (ASIS-RR): Scale Development and Psychometric Properties. *Individual Differences Research*, 7(1), 40-48.
- Kalkan, M. (2010). Ergen romantik ilişkilerinde duygusal istismar, fiziksel istismar ve soruna yönelmeye Adlerian bir bakış: Sosyal ilgi/An Adlerian overview to physical abuse, emotional abuse and problem solving on romantic relationships: the social interest. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(3), 242.
- Kalkan, M. (2015). *Eğitimde pozitif psikoloji uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kaplan, H (1991). Sex differences in social interest. *Individual Psychology*, 47, 120-123.
- Kayacı, Ü. (2014). *Üniversite öğrencilerinin psikolojik doğum sıraları ve sosyal ilgi düzeylerinin psikolojik dayanıklılık düzeylerini yordamadaki rolünün incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Koçyigit, M. ve Kalkan, M. (2016). Social interest and future-time orientation in romantic relationships. *Journal of Educational Sciences and Psychology*, 6(2).
- Kurt, D. (2011). *Cam uçurum ile düşmanca ve korumacı cinsiyetçilik arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Leak, G. K. ve Williams, D. E. (1989). Relationship between social interest, alienation, and psychological hardiness. *Individual Psychology*, 45(3), 369.

- Leak, G. K. ve Leak, K. C. (2006). Adlerian Social Interest and Positive Psychology: A Conceptual and Empirical Integration. *Journal of Individual Psychology*, 62(3).
- Logan, E., Kern, R., Curlette, W. ve Trad, A. (1993). Couples adjustment, life-style similarity, and social interest. *Individual Psychology: Journal of Adlerian Theory, Research ve Practice*.
- Manaster, G. J., Cemalcilar, Z. ve Knill, M. (2003). Social Interest, the Individua, and Society: Practical and Theoretical Considerations. *Journal of Individual Psychology*, 59(2).
- Markowski, E. M. ve Greenwood, P. D. (1984). Marital adjustment as a correlate of social interest. *Individual psychology*, 40(3), 300.
- Meunier, G. F. ve Royce, S. (1988). Age and social interest. *Individual Psychology*, 44(1), 49-52.
- Mosak, H. H. (1991). I don't have social interest: Social Interest as construct. *Journal of Individual Psychology*, 47, 309-320.
- Nagoshi, J. L., Adams, K. A., Terrell, H. K., Hill, E. D., Brzuzy, S. ve Nagoshi, C. T. (2008). Gender differences in correlates of homophobia and transphobia. *Sex roles*, 59(7-8), 521-531.
- Okutan, Nur. (2010). *Eşcinsellere yönelik tutumlar: Cinsiyetçilik, romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılar ve yetişkin bağlanma biçimleri açısından bir değerlendirme*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özaydınlık, Ş. (2014). *Evli çiftlerin evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve romantik ilişkilerindeki sosyal ilginin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Özdemir, F. (2013). *Askeriyeye ilişkin tutumları yordayan faktörler: Türk kimliği, tek-milliyetçi ideoloji, çelişik duygulu cinsiyetçilik, muhafazakarlık ve dini yönelim*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

- Özkan, D. (2006). *Kadınların yönetici pozisyonuna gelmeleri ile ilgili yapılan yüklemeler, cinsiyetçilik, kadın yöneticilere ilişkin tutumlar ve cinsiyet farklılıkları arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Rareshide, M. ve Kern, R. (1991). Social interest: The haves and have nots. *Individual Psychology: Journal of Adlerian Theory, Research and Practice*.
- Salman, S. (2007). *Kontrol odağı inancı, çelişik duygulu cinsiyetçilik ve cinsiyet farklılıkları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Sancar, S. (2014). *Türk modernleşmenin cinsiyeti, erkekler devlet, Kadınlar aile kurar*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Scott, J.W. (2007). *Toplumsal cinsiyet: Faydalı bir tarihsel analiz kategorisi* (Kılıç, A.T Çev.). İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Soyer, M. (2001). *Üniversite öğrencilerinin toplumsal ilgi düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi) Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Soyer, M. (2004). Toplumsal ilgi ölçeğinin uyarlanması: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(21), 29-34
- Soyer, M. (2016). Toplumsal ilgi ölçeğinin uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(21).
- Şahin, B.M ve Özerdoğan N. (2015). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde romantik ilişkiler ile ilgili kalıp yargılara karşı tutumlar ve cinsiyetçilik. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hemşirelik E-Dergisi*. 2(2), 1-10.
- Tarhan, S., Gündüz, H. Ç. ve Ekşioğlu, S. (2017). Ambivalent sexism, gender and attitudes towards violence against women in marriage Çelişik duygulu cinsiyetçilik, toplumsal cinsiyet ve evlilikte kadına yönelik şiddete ilişkin tutumlar. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1894-1908.

- Tekinalp, B. ve Terzi, Ş. (2016). Coping, social interest, and psychological birth order as predictors of resilience in Turkey. *Applied Research in Quality of Life*, 11(2), 509-524.
- Turgut, S. (2007). *Çelişik duygulu cinsiyetçilik, erkeklere yönelik çelişik tutumlar ve cinsiyet*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- TÜİK, H. Ü. İ. (2014). Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni. *Sayı, 18851*, 13.
- Uğurlu, N. (2002). Çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk psikoloji dergisi*, 17(49), 47-58.
- Uğurlu, N. (2003). Cinsiyetçilik: kadınlara ve erkeklere ilişkin tutumlar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik kuramı. *Türk psikoloji yazıları*, 6(11-12), 1-20.
- Uğurlu, N. (2008). Erkeklere yönelik çelişik tutumlar ölçeği'nin Türkçe'ye uyarlanması. (Turkish adaptation of Ambivalence toward men inventory). *Türk Psikoloji Yazıları (Turkish Psychological Articles)*, 11, 1-14.
- Uluocak, Ş. ve Aslan. C. (2011). *Kadın bakış açısından cinsiyet rolleri*. İstanbul: Çanakkale Kitaplığı Akademi.
- Yakushko, O. (2005). Ambivalent sexism and relationship patterns among women and men in Ukraine. *Sex Roles*, 52(9-10), 589-596.
- Yalçın, Z. S. (2006). *Çelişik duygulu cinsiyetçilik, kontrol odaklı düşünceler, empati ve adil dünya inancının tecavüz kurbanlarına ilişkin tutumlara etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsistlik kişilik özellikleri arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Zerzan, J. (2010). *Ataerkillik, uygarlık ve toplumsal cinsiyetin kökenleri* (Özmkas, U. Çev.). *Felsefelogos*, 38(38), 49-55.

EKLER

AÇIKLAMA

Değerli Katılımcı,

Bu çalışma “Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgü Düzeyleri ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişik” üzerinde yüksek lisans tezi olarak yapılmayı amaçlamaktadır. Soruların boş bırakılmaması ve vereceğiniz yanıtların içtenliğı araştırma için büyük önem taşımaktadır. Cevaplarınız gizli tutulacaktır. İlginize ve yardımlarınıza teşekkür ederim.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.) Yaşınız : .....

2.) Cinsiyetiniz : 1( ) Kadın 2 ( ) Erkek

3.) Devam eden bir ilişkiniz var mı? ( ) Evet ( ) Hayır

Yanıtınız evet’sse;

4.) Ne kadar süredir devam ediyor?

( ) 6 aydan az

( ) 6 ay-12 ay arası

( ) 12 ay’dan fazla

AÇIKLAMA:

Bu ölçekte Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ile ilgili bazı durumlar verilmiştir. Lütfen aşağıdaki cümleleri dikkatle okuyup bunlara ne kadar katıldığınızı belirleyin.

Eğer bir ifadeye; Kesinlikle katılmıyorsanız 1'i, Katılmıyorsanız 2'yi, Biraz Katılmıyorsanız 3'ü, Biraz Katılıyorsanız 4'ü, Kesinlikle katılıyorsanız 5'i işaretleyiniz.

ÇELİŞİK DUYGULU CİNSİYETÇİLİK ÖLÇEĞİ

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1) Ne kadar başarılı olursa olsun bir kadının sevgisine sahip olmadıkça bir erkek gerçek anlamda bütün bir insan olamaz.	( )	( )	( )	( )	( )
2) Gerçekte birçok kadın "eşitlik" arıyoruz maskesi altında işe alınmalarda kendilerinin kayırılması gibi özel muameleler arıyorlar.	( )	( )	( )	( )	( )
3) Bir felaket durumunda kadınlar erkeklerden önce kurtarılmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
4) Birçok kadın masum söz veya davranışları cinsel ayrımcılık olarak yorumlamaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
5) Kadınlar çok çabuk alınırlar.	( )	( )	( )	( )	( )
6) Karşı cinsten biri ile romantik ilişki olmaksızın insanlar hayatta gerçekten mutlu olamazlar.	( )	( )	( )	( )	( )
7) Feministler gerçekte kadınların erkeklerden daha fazla güce sahip olmalarını istemektedirler.	( )	( )	( )	( )	( )
8) Birçok kadın çok az erkekte olan bir saflığa sahiptir.	( )	( )	( )	( )	( )
9) Kadınlar erkekler tarafından el üstünde tutulmalı ve korunmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
10) Birçok kadın erkeklerin kendileri için yaptıklarına tamamen minnettar olmamaktadırlar.	( )	( )	( )	( )	( )

11) Kadınlar erkekler üzerinde kontrolü sağlayarak güç kazanmak hevesindedir.	( )	( )	( )	( )	( )
12) Her erkeğin hayatında hayran olduğu bir kadın olmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
13) Erkekler kadınsız eksiktirler.	( )	( )	( )	( )	( )
14) Kadınlar işyerlerindeki problemleri abartmaktadırlar.	( )	( )	( )	( )	( )
15) Bir kadın bir erkeğin bağlılığını kazandıktan sonra genellikle o erkeğe sıkı bir yular takmaya çalışır.	( )	( )	( )	( )	( )
16) Adaletli bir yarışmada kadınlar erkeklere karşı kaybettikleri zaman tipik olarak kendilerinin ayrımcılığa maruz kaldıklarından yakınırırlar.	( )	( )	( )	( )	( )
17) İyi bir kadın erkeği tarafından yüceltilmelidir.	( )	( )	( )	( )	( )
18) Erkekler cinsel yönden yaklaşılabılır olduklarını gösterircesine şakalar yapıp daha sonra erkeklerin tekliflerini reddetmekten zevk alan birçok kadın vardır.	( )	( )	( )	( )	( )
19) Kadınlar erkeklerden daha yüksek ahlaki duyarlılığa sahip olma eğilimindedirler.	( )	( )	( )	( )	( )
20) Erkekler hayatlarındaki kadın için mali yardım sağlamak için kendi rahatlarını gönüllü olarak feda etmelidirler.	( )	( )	( )	( )	( )
21) Feministler erkeklere makul olmayan istekler sunmaktadırlar.	( )	( )	( )	( )	( )
22) Kadınlar erkeklerden daha ince bir kültür anlayışına ve zevkine sahiptirler.	( )	( )	( )	( )	( )

Bu ölçekte romantik ilişkilerle ilgili bazı durumlar verilmiştir. Sizden istenen bu ifadeleri okuyup, size ne kadar uygun olduğunu derecelenizdir. Eğer bir ifadeye; Kesinlikle katılmıyorsanız 1'i, Katılmıyorsanız 2'yi, Kararsızsanız 3'ü, Katılıyorsanız 4'ü, Tamamen katılıyorsanız 5'i işaretleyiniz.

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1) Partnerim ve ben eşit hak ve sorumluluklara sahibiz.	( )	( )	( )	( )	( )
2) Partnerimin gelişimine katkı sağlamak için fedakarlık yapabilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
3) Partnerimle birlikte grup etkinliklerine katılmaktan hoşlanırım.	( )	( )	( )	( )	( )
4) Ortak çıkar ve amaçlarımıza ulaşmak için partnerimle çalışmak veya birlikte hareket etmekten hoşlanırım.	( )	( )	( )	( )	( )
5) İlişkimizdeki çatışmalara kabul edilebilir çözümler bulma umuduyla karşılıklı olarak fedakarlık yapmak isterim.	( )	( )	( )	( )	( )
6) Partnerimin bilgisi, deneyimi ve doğruluklarını takdir ederim.	( )	( )	( )	( )	( )
7) Partnerime destek olmak için bilgi, yetenek ve yeterliklerimi kullanmak isterim.	( )	( )	( )	( )	( )
8) Partnerimle etkileşimde olduğum zamanlar kendimi rahat ve huzurlu hissederim.	( )	( )	( )	( )	( )
9) Partnerime sevgimi fiziksel olarak gösteririm.	( )	( )	( )	( )	( )
10) Kendimi partnerimle birlikte ortak bir grubun üyesi olarak hissediyorum.	( )	( )	( )	( )	( )
11) Kişisel amaçlarım partnerimin rahatı ve huzurunu kaçırmamalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
12) Partnerimin gelişimini destekler ve yardım ederim.	( )	( )	( )	( )	( )
13) Partnerimin yetenek ve potansiyellerini tam olarak kullanmasıyla ilgilenirim.	( )	( )	( )	( )	( )
14) Partnerime sevgimi sözel olarak gösteririm.	( )	( )	( )	( )	( )
15) Romantik ilişkide partnerlerden biri baskın olmalıdır.	( )	( )	( )	( )	( )
16) Kendi çıkarlarım için partnerimi suistimal edebilirim.	( )	( )	( )	( )	( )
17) Romantik ilişkide partnerlerin birbirine hükmetmesi kabul edilebilir bir şeydir.	( )	( )	( )	( )	( )
18) Partnerim bana itaat etmelidir.	( )	( )	( )	( )	( )
19) Erkekler / Kadınlar güvenilemez varlıklardır.	( )	( )	( )	( )	( )
20) Romantik ilişkilerde açık sözlü bir insanım.	( )	( )	( )	( )	( )
21) Partnerimin küçük hataları benim için önemli değildir.	( )	( )	( )	( )	( )
22) Romantik ilişkilerde mutluluk için sadece aşk yeterlidir.	( )	( )	( )	( )	( )
23) Heyecan verici bir cinsel ilişkiyi, aşka tercih ederim.	( )	( )	( )	( )	( )

24)İlişkilerimde geleceği düşünmeden, şimdiki zamandan zevk almayı tercih ederim.	( )	( )	( )	( )	( )
---	-----	-----	-----	-----	-----

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı
İktisat Bölüm Başkanlığı

Mersin Üniversitesi - İKTİSAT
BÖLÜM BAŞKANLIĞI
Tarih: 10.05.2017 14:22
Sayı: 30445352-605.01-
E.00000412987

E.00000412987

Sayı : 30445352-605.01
Konu : Zariye UYSAL ÇELİK'in Araştırma
İzni

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 08.05.2017 tarihli ve 90022588-605.01/00000410083 sayılı yazı.

Zariye UYSAL ÇELİK'in, "Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgü Düzeyleri ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişik" konulu anket çalışmasının Bölümümüz öğrencilerine uygulanmasında sakınca olmadığı düşünölmektedir.

Gereğı için bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır
Yrd.Doç.Dr. İlkay YILMAZ
Bölüm Başkanı

Adres:Mersin Üniversitesi İktisadi Ve
İdari Bilimler Fakültesi İktisat Bölüm
Başkanlığı Çiftlikköy Kampüsü 33343
Yenişehir MERSİN
E-posta: gur@icemsi@mersin.edu.tr
Telefon: +90 0324 3610001-15275

Ayrıntılı bilgi için:3610001-15275

Fax: +90 0324 3610006
Elektronik ağı:www.mersin.edu.tr

1 / 1

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://e-belge.mersin.edu.tr> adresinden 4e4ab1d3-895f-4296-989f-45f13a45ee6b koda ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Ölümsüz Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı
Kamu Yönetimi Bölüm Başkanlığı

Mersin Üniversitesi - KAMU
YÖNETİM BÖLÜM BAŞKANLIĞI
Tarih: 08.05.2017 16:06
Sayı: 48011978-605.01-
E.00000410875

E.00000410875

Sayı : 48011978-605.01
Konu : Zarife Uysal ÇELİK'in Anketi Hk.

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi: 08.05.2017 tarihli ve 90022588-605.01/00000410083 sayılı yazı.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Zarife UYSAL ÇELİK'in, "Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgü Düzeyleri ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişik" konulu anket çalışmasının Rektörlüğümüz ve Dekanlığımız uygun gördüğü daktirde Bölümünüz öğrencilerine uygulanmasında sakınca bulunmamaktadır.

Gereği için bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır
Doç.Dr. İhsan KAMALAK
Bölüm Başkanı

Adres: Mersin Üniversitesi İktisadi ve
İdari Bilimler Fakültesi Kamu
Yönetimi Bölüm Başkanlığı Çiftlikköy
Kampüsü 33343 Yeniyahya/Mersin
E-posta: zariyentanc@mersin.edu.tr
Telefon: +90 0324 3610001-5275

Ayrıntılı bilgi için: 3610001-5275

Fax: +90 0324 3610006
Elektronik ağı: www.mersin.edu.tr

1 / 1

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://y-belge.mersin.edu.tr> adresinden 377c182-0d57-467e-bce8-c3b9e465d5ca kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı
Maliye Bölüm Başkanlığı

Mersin Üniversitesi - MALİYE
BÖLÜM BÖLÜM BAŞKANLIĞI
Tarih: 11.05.2017 10:54
Sayı: 80304430-605.01-

E.00000413914

Sayı : 80304430-605.01
Konu : Zarife UYSAL ÇELİK'in Araştırma
İZİNİ

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 08.05.2017 tarihli ve 90022588-605.01/00000410083 sayılı yazı

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Zarife UYSAL ÇELİK'in, "Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgisi Düzeyleri ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişki" konulu anket çalışmasının Rektörlüğümüz ve Dekanlığımız uygun gördüğü takdirde Bölümünüz öğrencilerine uygulanmasında sakınca bulunmamaktadır.

Gereği için bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır
Doç. Dr. İhsan Erdem
SOFRACI
Bölüm Başkanı V.

Adres: Mersin Üniversitesi İktisadi ve
İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü
Başkanlığı Çiftliközü Kampüsü 33343
Yenişehir/Mersin
E-posta: iletisim@mersin.edu.tr
Telefon: +90 312 436 10001-15236

Ayrıntılı bilgi için: 3610001-15236

Fax: +90 312 436 10056
Elektronik adres: www.mersin.edu.tr

1 / 1

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölüm Başkanlığı

Mersin Üniversitesi - ÇALIŞMA
EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ
İLİŞKİLERİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI
Tarih: 08.05.2017 18:57
Sayı: 65578605-605.01-
E.00000411042

E.00000411042

Sayı : 65578605-605.01
Konu : Zarife Uysal ÇELİK'in Anketi Hk.

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 08.05.2017 tarihli ve 90022588-605.01/00000410083 sayılı yazı.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Zarife UYSAL ÇELİK'in, "Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgü Düzeyleri ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişik" konulu anket çalışmasının Rektörlüğümüz ve Dekanlığımız uygun gördüğü taktirde Bölümünüz öğrencilerine uygulanmasında sakınca bulunmamaktadır.

Gereği için bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır
Doç.Dr. Hasan Ejder TEMİZ
Bölüm Başkanı

Adres:Mersin Üniversitesi İktisadi Ve
İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölüm
Başkanlığı-Çalışma Ekonomisi Ve
Endüstri İlişkileri Bölüm Başkanlığı
Çiftlik Köyü Kampüsü 33543
Yenişehir/Mersin
E-posta: simlaozekur@mersin.edu.tr
Telefon: +90 03243610001-15275

Ayrıntılı bilgi için:3610001-15275

Fax: +90 0324 3610056
Elektronik ağı:www.mersin.edu.tr

1 / 1

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://e-belge.mersin.edu.tr> adresinden d2596768-436-4725-9296-530e70864d18 kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanlığı
Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanlığı

Mersin Üniversitesi -
ULUSLARARASI İLİŞKİLER
BÖLÜM BAŞKANLIĞI
Tarih: 08.05.2017 17:02
Sayı: 97871057-605.01-
E.00000411044

E.00000411044

Sayı : 97871057-605.01
Konu : Zarife Uysal ÇELİK'in Anketi Hk.

İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 08.05.2017 tarihli ve 90022588-605.01/00000410083 sayılı yazı.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Zarife UYSAL ÇELİK'in, "Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgî Düzeyleri ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişki" konulu anket çalışmasının Rektörlüğümüz ve Dekanlığımız uygun gördüğü takdirde Bölümünüz öğrencilerine uygulanmasında sakınca bulunmamaktadır.

Gereği için bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof.Dr. Zeki KÜTÜK
Bölüm Başkanı

Adres:Mersin Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölüm Başkanlığı-Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkiler Bölüm Başkanlığı Çiftlik Köyü Kampüsü 33343 Yenişehir/Mersin	Ayrıntılı bilgi için:3610001-15275
E-posta: zektokus@mersin.edu.tr	Fax: +90 324 3610056
Telefon: +90 3243610001-15275	Elektronik ad:www.mersin.edu.tr

1 / 1

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://e-belge.mersin.edu.tr> adresinden 2e1b4a0c-3032-43fb-917b-820b69430tec koda ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Mühendislik Fakültesi Dekanlığı

Mersin Üniversitesi - İDARI İŞLER
BİRİMİ
Tarih: 25.05.2017 14:05
Sayı: 25147552-605.01-
E.00000424433

E.00000424433

Sayı : 25147552-605.01
Konu : Zariife UYSAL ÇELİK'in Araştırma
İzmi

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Genel Sekreterlik)

İlgi : 08.05.2017 tarihli ve 15302574-605.01/00000409477 sayılı yazımız.

Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Zariife UYSAL ÇELİK'in, "Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgü Düzeyleri ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişik" konulu anket çalışmasını Fakültemiz öğrencilerine uygulama isteği (Bilgisayar ve Makine Mühendisliği Bölümü öğrencileri hariç) Bölüm Başkanlıklarının görüü doğrultusunda Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

e-İnzalıdır
Prof. Dr. Ali AKDAĞLI
Dekan V.

Ekler:

- 1- Bilgisayar Mühendisliği Bölüm Başkanlığı yazısı (1 sayfa)
- 2- Makine Mühendisliği Bölüm Başkanlığı yazısı (1 sayfa)

Adres: Mersin Üniversitesi,
Mühendislik Fakültesi, İdari İşleri
Birimi, Çiftlikköy Kampüsü, 33343,
Yenişehir, MERSİN
E-posta: cemaal@yusma@mersin.edu.tr
Telefon: +90 (0 324) 361 00 01

Ayrıntılı bilgi için: 3610001/17008
Fax: +90 0 324 361 00 32
Elektronik aę: www.mersin.edu.tr

1 / 1

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://e-bolge.mersin.edu.tr> adresinden 8876257c24b7b4825525a04c37a2a29641f7 ile kontrol edebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

T.C.
MERSİN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı
Öğrenci İşleri Birimi

Mersin Üniversitesi - ÖĞRENCİ
İŞLERİ BİRİMİ
Tarih: 29.05.2017 15:17
Sayı: 98161189-605.01-
E.00000426429

E.00000426429

Sayı : 98161189-605.01
Konu : Araştırma İzni

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Yazı İşleri Şube Müdürlüğü)

İlgi : 08.05.2017 tarihli ve 15302574-605.01/00000409477 sayılı yazınız.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi ZARİFE UYSAL ÇELİK'in, "Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgil Düzeyleri ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişki" konulu anket çalışmasının Fakültemiz öğrencilerine uygulanma isteği 2016-2017 eğitim öğretim dönemi sona erdiğinden 2017-2018 eğitim öğretim güz döneminde uygulanması Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof.Dr. Muthunisa ÜNALDI CORAL
Dekan V.

Adres: yenisehir kampüsü eğitim
fakültesi
E-posta: senen33@mersin.edu.tr
Telefon: +90 42013

Ayrıntılı bilgi için: senen33 bal
Fax: +90 03243412823
Elektronik ağı: www.mersin.edu.tr

1 / 1

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://e-belge.mersin.edu.tr> adresinden 6b3f3a5c-8f78-4b21-921a-63931caf688c kodu ile erişebilirsiniz.
Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
17.04.2017	4	2017/ 69

KARAR NO:
2017 – 69

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Zarife UYSAL ÇELİK'in "Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgü Düzeyleri ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişik" konulu yüksek lisans tezine ilişkin anket çalışması okunarak görüüldü.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Zarife UYSAL ÇELİK'in "Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Sosyal İlgü Düzeyleri ve Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Düzeyleri Arasındaki İlişik" konulu yüksek lisans tezine ilişkin anket çalışmasının kabulüne oybirliğı ile karar verildi.

ASLI GİBİDİR.